

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 16 · 15. november
Sesjonen 2017–2018

Møte onsdag den 15. november 2017 kl. 10

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 16):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Vest-Agder fylke: Theodor Barndon *Helland*For Akershus fylke: Mani *Hussaini*For Hordaland fylke: Torill Selsvold *Nyborg*For Oslo: Grunde Kreken *Almeland*For Sør-Trøndelag fylke: Nisrin *El Morabit*

Representanten Solfrid Lerbrekk vil fremsette to representantforslag.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:00:48]: På vegner av representantane Audun Lysbakken, Nisrin El Morabit og meg sjølv har eg æra av å setja fram eit representantforslag om å setja eit tak på leiarlønningar i staten tilsvarende statsministeren sitt lønsnivå.

Og eg vil gjerne setja fram eit representantforslag til på vegner av dei same representantane – Audun Lysbakken, Nisrin El Morabit og meg sjølv – om tiltak for å sikra eit ryddig arbeidsliv.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:24]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime. Statsministeren er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

Første hovedspørsmål er fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:52]: Det har nok vært krevende å være ansatt i Statistisk sentralbyrå de siste ukene. Men én god ting er kommet fram, og det er at vi har fått belyst hvor viktig det er at vi har et uavhengig Statistisk sentralbyrå. Jeg reiste i min tid som utenriksminister rundt og forklarte at det er en del av suksessen til den norske samfunnsmodellen at vi har hatt et uavhengig byrå for statistikk og forskning som har gitt kunnskap til viktige avgjørelser i vårt land. SSBs statistikk og analyser er avgjørende for god planlegging, evaluering, debatt og forskning. Mye av det som skjer i vårt

samfunn som vi vektlegger som bærebjelker i den norske modellen – arbeidsmarkedspolitikk, trepartssamarbeidet – bygger på dette arbeidet. Det tror jeg vi har fått løftet fram som en bieffekt av den striden som har vært.

De siste dagene har vi egentlig sett noen av de mest dramatiske hendelsene i SSBs nyere historie. Det er en organisasjon som sliter med store utfordringer i forhold til myndighetene, som har eierskap til organisasjonen, og også arbeidsmiljøet internt.

Statsministeren sa til VG i forrige uke at det ikke er en statsministers oppgave å svare på alt som skjer i samfunnet. Det er riktig, men uavhengig av statistikk vil jeg nå gi statsministeren anledning til å svare på ting som skjer i samfunnet, og som skjer også på hennes vakt. Mye er sagt, og mye vil komme til å bli sagt om denne saken. Stortinget skal se nøye på den, på det som ledet til at SSBs direktør fikk høre fra finansministeren at hun ikke hadde hennes tillit. Direktøren er ansatt av Kongen i statsråd. Derfor ønsker jeg å be statsministeren avklare – jeg tror det er nyttig for den videre oppfølgingen: Kan hun gi regjeringens begrunnelse for at Christine Meyer ikke lenger hadde tillit og måtte gå?

Statsminister Erna Solberg [10:04:03]: La meg begynne med å være helt enig med representanten Gahr Støre i at det er viktig at vi har god statistikkproduksjon. Det er viktig at vi kan følge opp utviklingen på sentrale, viktige samfunnsområder – miljøutviklingen, arbeidsmarkedsutviklingen og spørsmål knyttet til økonomisk utvikling. Derfor er det viktig at vi har god statistikkproduksjon. Derfor er Statistisk sentralbyrå en viktig organisasjon i vårt samfunn. Det er en faglig uavhengig virksomhet, administrativt underlagt Finansdepartementet. Men selv om SSB er faglig uavhengig, kan Finansdepartementet gi generelle instruksjoner om forskningsområder som skal prioriteres, og om områder som skal ha lavere prioritering.

Det er også slik at SSB har en viktig rolle for flere departementer i å levere statistikkunderlaget til beslutninger og til å følge hvordan politikken har utviklet seg.

Spørsmålet om organiseringen i Statistisk sentralbyrå er et tema som har vært tatt opp overfor både Finansdepartementet og meg, i form av at representanter i kontaktutvalget allerede i februar måned tok opp bekymring for om planene for omorganisering ville gå ut over statistikkproduksjonen og leveringen på de viktigste store modellene som SSB har ansvar for å følge opp. Derfor har dette vært på listen over ting vi har fulgt. Finansdepartementet har fulgt dette tett opp i styringsdialogen. Den styringsdialogen er nå offentliggjort, slik at folk kan gå inn og se på hva som er resultatet.

Det som har vært bakgrunnen for den endelige situasjonen vi hadde sist uke, som har ledet til at direktør

Meyer har gått av, er bekymringen for om organiseringen rett og slett ville gå ut over den statistikkproduksjonen som har vært helt nødvendig for beslutningstakere i Norge.

Jonas Gahr Støre (A) [10:06:11]: Det vi nå får et bilde av, er at det har pågått en prosess med bekymring for utviklingen i Statistisk sentralbyrå over lang tid, og man kan spørre om ikke styringen og dialogen med denne etaten har vært svak når det måtte komme dit hen, i midten av oktober, at vi fikk et drama, at vi har fått versjon mot versjon, ord mot ord, om hva direktøren kunne si og ikke kunne si, og spørsmål om hvorvidt denne etaten er uavhengig. Det er fristende å spørre hvordan denne håndteringen kunne gå så galt. Hvordan kunne regjeringen sitte og se på, få bekymringsmeldingene – også statsministeren bekrefter at hun har fått det – og det fikk gå helt til der det sluttet?

Jeg vil egentlig gjenta mitt spørsmål når hun snakker om evnen til statistikkproduksjon: Kan hun oppsummere, bruke et siste minutt på å svare på følgende spørsmål: Hva var den konkrete begrunnelsen for at regjeringen ikke hadde tillit til Christine Meyer?

Statsminister Erna Solberg [10:07:06]: Det er en utfordring i spørsmålet om hvordan man gir styringssignaler til en uavhengig organisasjon, et uavhengig institutt, selv om det er underlagt et departement. De styringssignalene har vært til bekymring. De spørsmålene som er tatt opp av arbeidslivets parter, og som andre departementer har tatt opp overfor Finansdepartementet som eierdepartement for SSB, har også vært formidlet overfor SSB.

I de forklaringene som Finansdepartementet nå har gitt også offentlig, og som kommer til å komme som svar på de spørsmålene som Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har stilt, er det slik at på et tidspunkt var det klart at man ville implementere før en kom med en ny reform – en ny endring av arbeidsoppgaver i SSB – og før Statistikklovutvalget, som også har fått i oppgave å se på forskningsavdelingen i SSB, var ferdig med sitt arbeid. Da var det man trakk i nødbremsen fra Finansdepartementets side, med tanke på at de signalene som var gitt før den tiden, ikke var blitt fulgt opp av ledelsen i Statistisk sentralbyrå.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Trond Giske.

Trond Giske (A) [10:08:16]: Striden mellom Fremskrittspartiet og SSB har pågått helt siden Nesvik angrep SSB i januar 2016. I februar 2017 mente Fremskrittspartiets innvandringspolitiske talsmann at SSB driver systematisk feilinformering. 24. oktober eksploderte det da

Minerva fortalte at Erling Holmøy blir omplassert. 30. oktober møter Meyer Siv Jensen og får beskjed om å stanse omorganiseringen. Dagen etter sier Meyer at hun etterkommer dette kravet. Men i 11 dager blir hun nektet å gå ut med det. Disse dagene brukes godt.

Fremskrittspartiets Ungdom mener at degraderingen av Holmøy får de fleste til å stille spørsmål om hvorvidt man kan stole på SSB. Hege Storhaug skriver at vi må få en ny SSB-direktør. Fremskrittspartiets innvandringspolitiske talsmann antyder at Meyers politiske ståsted farger statistikken byrået produserer. VG skriver at SSB-ledelsen har trenert en innvandringskritisk rapport. Dag etter dag går, og Meyer nektes å gå ut og si at løsningen er funnet.

Hvorfor mener statsministeren at dette er en forsvarlig måte å behandle en direktør på som hun selv har oppnevnt i kongelig statsråd?

Statsminister Erna Solberg [10:09:21]: Det tegnes et bilde av at de endringene som skjer i SSB, er knyttet til én enkelt forsker eller til spørsmålet om forholdet mellom Fremskrittspartiet og innvandringsstatistikk. Jeg mener at dagens oppslag fra LOs og NHOs sjefsøkonomer tydelig torpederer den vinklingen i debatten.

Det har vært en bekymring for de store utfordringene vi har, hvis vi ikke kan produsere den statistikken som Teknisk beregningsutvalg trenger, som vi trenger til klimaforskningen og for å følge klimautviklingen, om vi når utslippsmålene våre, og på andre områder med hensyn til arbeidslivet. Derfor er det mange signaler knyttet til omorganiseringen, om den vil levere nok på de grunnleggende statistikkspørsmålene som vi trenger, som har vært årsaken til dette.

Et sånt tidsscenario i en diskusjon – når media starter diskusjoner, når det blir stort fokus, så blir det stort – med hensyn til spørsmålet om hvorfor finansministeren mente man ikke var ferdig med løsningen, var det fordi det fortsatt var drøftinger mellom Finansdepartementet og SSBs ledelse, og dette må finansministeren få lov å svare på i de spørsmålene som kontrollkomiteen har sendt til Finansdepartementet.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:10:46]: Det er ganske sterk kost å lese det som står i Dagens Næringsliv, og den kritikken som kommer fra LO og NHO. Begge har helt siden i vinter uttrykt en sterk bekymring for hele omorganiseringen, og likevel har denne prosessen fått lov å fortsette i nesten et år. Begge mener at det allerede har skjedd skade for SSBs uavhengighet og tillit gjennom den prosessen som er gjennomført, og at det haster med å stoppe den. Begge mener at den burde ha vært stoppet, og at SSB ikke på noen måte har klart gjennom

prosessen å svare på hvordan de skal løse sitt samfunnsoppdrag. Da er det egentlig to spørsmål som kommer en i hu. Det ene er om statsministeren synes at denne prosessen har vært håndtert på en fornuftig måte når bekymringen fra LO og NHO kom allerede i vinter. Det andre er: Vil statsministeren nå ikke bare sørge for at omorganiseringsprosessen settes på vent, men at den umiddelbart blir stoppet og avsluttet?

Statsminister Erna Solberg [10:11:50]: Alle de innspill som har kommet fra berørte departementer, berørte organisasjoner knyttet til SSBs modellutvikling og statistikkproduksjon, har vært tatt opp, diskutert med SSB og vært en del av den styringsdialogen som Finansdepartementet har hatt. Det betyr at det ikke er sånn at man ikke har gjort noe. Men det betyr ikke at det ikke kan være behov for å gjøre omorganiseringer og endringer i Statistisk sentralbyrå. For alle organisasjoner kan det trengs at man går igjennom og ser på hvordan man driver med best mulig resultat. Det er ikke sikkert dagens organisering av SSB er perfekt, slik som det ser ut til at Senterpartiet har bestemt seg for. Jeg tror at det er behov for å gjøre endringer, men tempoet må være et annet, nemlig det som følger Statistikklovutvalgets arbeid, og så må det være sikkerhet i den prosessen for at vi kan levere på de store økonomiske modellene, de store resultatene på statistikk i Norge.

Presidenten: Kari Elisabeth Kaski – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:13:01]: Vi er utrolig heldige her i Norge som har et statistisk sentralbyrå som folk stoler på. Det er ikke tilfellet alle steder. Derfor er det avgjørende ikke å skusle eller omorganisere seg bort fra denne tilliten, den bør heller styrkes. Gjennom ett år nå har det kommet advarsler og bekymringsmeldinger om endringene i SSB, særlig om SSB vil være i stand til å fylle rollen sin i samfunnsplanleggingen. I tillegg ser vi at sentrale forskere har sluttet, og det har vært bekymring i lang tid om hvorvidt viktige fagområder bygges ned og forskningen ensrettes.

Regjeringen har i vår ikke gitt noen signaler til Stortinget om at også de er bekymret for dette. Christine Meyer ble ansatt med et mandat for omorganisering og effektivisering, det sto både i stillingsutlysningen og i tildelingsbrev. Så når var det regjeringen ble bekymret for omorganiseringen? Hvorfor? Og har det knyttet seg til forskningen, og ikke bare til statistikkproduksjonen?

Statsminister Erna Solberg [10:14:04]: Det er slik at det er behov for å se på alle offentlige etater. Vi har som regjering en ambisiøs forskningspolitikk, en

forskningspolitikk som sier at vi skal løfte oss til europeisk plan, og at vi skal ligge i front på flere områder.

SSB har både et forskningsoppdrag og et statistikkproduksjonsoppdrag. I statistikkproduksjonsoppdraget deres forvalter de store modeller for både partene i arbeidslivet og ulike departementer, og de har særskilte oppdrag knyttet til dette.

Vi mener at man kan drive SSB på en bedre måte enn det gjøres i dag. Vi kan løfte kvaliteten i fremtiden. Men tempoet og måten man gjør det på, må sørge for at vi kan løse begge disse to samfunnsoppdragene man har: god forskning, men også statistikkproduksjon – modellforvaltningen i det hele. Finansdepartementet har kontinuerlig fulgt opp de innspillene som har kommet i styringsdialogen med SSB, men det er en balanse mellom hvor detaljert man styrer et uavhengig organ, og når man ser at man ikke har tatt signalene om de bekymringene som har kommet.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:15:16]: Et av de tallene som SSB gir oss, er jo hvor stor andel av BNP i Norge som er offentlig. Det gir oss noen store utfordringer når det gjelder hvordan vi skal omstille offentlig sektor. Nå har vi sett hvordan man ansetter en leder i det offentlige som får beskjed om å gjennomføre en omorganisering, og hvordan det går. Norge trenger å gjennomgå mange effektiviseringer, omorganiseringer og sørge for å ha gode prosesser på det. Tror statsministeren det blir lett å rekruttere ledere til offentlig sektor for å foreta den typen omorganiseringer når vi ser den prosessen som har vært i SSB?

Statsminister Erna Solberg [10:15:58]: Jeg er sikker på at det å være sjef for SSB er en spennende oppgave for folk som er opptatt av både forskningsutviklingen innenfor økonomifagene og av at Norge skal ha gode beslutningsgrunnlag gjennom god statistikk. I så måte er det en spennende jobb å ha, og det er en viktig jobb i det norske samfunnet.

Ja, det er viktig å omstille, men omstilling er et krevende fag, det er en krevende måte å jobbe på, og en må passe på at en klarer å løse begge samfunnsoppdragene. Her er bekymringen blitt at det ene samfunnsoppdraget har sett ut som at det ikke ville kunne finne gode løsninger, og tempoet har vært for høyt til at vi kunne ha sikkerhet for å få det beslutningsgrunnlaget som hele det offentlige Norge, men også alle organisasjonene og partene i arbeidslivet trenger. Derfor var det en tydelig beskjed om at man måtte følge opp og sikre dette i omstillingsprosessen. Det toppet seg altså for noen uker siden – det at man følte at nå gikk det for fort. Det var ikke mu-

lig å se at man klarte å levere på begge oppdragene, og da er man nødt til å ta et annet tempo.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:17:13]: Denne runden viser jo at det er skapt mye støy – fra mange sider. En ting er innvandring, men vel så viktig er det når det gjelder klima eller partene i arbeidslivet, som har vært nevnt, fordi SSB produserer så mye viktig statistikkgrunnlag som brukes i så mange viktige sammenhenger.

Statsministeren bekrefter at hun mener det fortsatt er behov for effektivisering og omorganisering i SSB. Derfor vil jeg utfordre henne på hva hun tenker. Hva er det hun ønsker av omorganisering? Og hva gjør regjeringa nå for å sikre at SSBs viktige samfunnsrolle blir ivarettatt?

Statsminister Erna Solberg [10:17:51]: Jeg er opptatt av at SSB skal ha høy internasjonal kompetanse på forskningen. De skal være med på å utvikle bedre forskning basert på et fantastisk godt statistikkgrunnlag, som man har allerede. De skal være med på å ha økonomiske modeller som er treffsikre, som treffer den faktiske økonomiske utviklingen. Her er det en kjempestor fagdiskusjon om hvordan det skal være. Det skal ikke politisk veies opp, det må være en faglig diskusjon om hvordan vi best beskriver økonomisk utvikling og ikke noen modeller som legger opp til det. De fleste av oss som har studert sosialøkonomi, er opplært med litt ulike tradisjoner og ryggmargsreflekser for hvor godt disse økonomiske modellene faktisk treffer. Men det er en faglig diskusjon, ikke en politisk diskusjon. Vi skal stille kravene om at man jobber frem det beste faglige grunnlaget.

Så har vi et behov for å ha god statistikkproduksjon for å kunne følge med på samfunnsutviklingen i Norge, vite hvordan f.eks. den økonomiske ulikheten utvikler seg, hvordan miljøutslippene utvikler seg, sørge for at vi har god statistikk på befolkningsdemografi, som er grunnlagsbeslutninger på alle disse områdene. Regjeringen er opptatt av å sørge for å ha et klart definert oppdrag til SSB, men også at de skal kunne fungere godt og løse begge oppdragene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:19:19]: Jeg skal ta opp et spørsmål som jeg vet statsministeren er opptatt av, nemlig digitaliseringen av Norge.

Digitalisering kommer til å være avgjørende for innovasjon og økt verdiskaping i årene som er foran oss. Samtidig er det en grunnleggende forutsetning for digi-

talisering at den digitale infrastrukturen er på plass, og den aller mest grunnleggende digitale infrastrukturen er høyhastighetsbredbånd. Dersom det ikke er på plass, kan digitalisering bidra til å skape store, nye skiller i det norske samfunnet. Allerede i dag er vi i ferd med å få store digitale skiller fordi det er så stor forskjell på hva folk har av bredbånd. Om lag én million av oss nordmenn står uten et tilbud om høyhastighetsbredbånd. Bredbånd bygges ut raskt i Norge, men de geografiske ulikhetene øker. Mens 98 pst. av Oslos befolkning har høyhastighetsbredbånd, er tilgangen nede i 40 pst. i en del distrikt. Etter Senterpartiets mening er det uakseptabelt. Høyhastighetsbredbånd kommer til å være like viktig i årene framover som strømmettet var for 50 eller 100 år siden, og det må være tilgjengelig for alle.

Dessverre har regjeringen foreslått å halvere offentlige tilskudd til bredbånd i årets statsbudsjett, og det lover dessverre ikke godt. Samtidig holder regjeringen fast ved at 90 pst. skal ha høyhastighetsbredbånd innen tre år, altså i 2020. Hvordan har en tenkt at det skal oppnås når bevilgningen fra det offentlige samtidig blir halvert?

Statsminister Erna Solberg [10:20:57]: Jeg er helt enig i at bredbånd, fiber og bånd generelt sett er blant det aller viktigste å sikre seg i digitaliseringen. Derfor er det tre ulike typer tiltak i statsbudsjettet som er viktige for å få til det. Tilskuddet til bredbåndsutvikling i distrikter hvor markedet ikke leverer gode nok egne løsninger, er nevnt, men vel så viktig er det vi legger opp til ved å gå inn som partner og bidra til at vi får mer såkalt svart fiber, utenlandskabler og fiber inn til Norge, som gjør at vi får mye større kapasitet og kan realisere noen av de store prosjektene som mange har for å bygge digital industri i Norge, bygge datalagringskapasitet og industri fremover, som er et viktig tiltak.

Det tredje tiltaket i statsbudsjettet er å ha egne tilskudd rettet mot å bygge ut et alternativt kjernenett, for det aller mest sårbare i dag, er at nesten alt er knyttet til ett nett i Norge. Vi har bruddstykker av et ekstranett, men det er ikke bundet godt nok sammen. Derfor må det være en viktig prioritet fremover å bygge et nytt, alternativt kjernenett, slik at sårbarheten i hele vår digitale struktur, som også slår inn i sårbarheten i hele vårt samfunn, blir mindre.

Derfor er det tre viktige elementer i det vi jobber med i statsbudsjettet, og to av dem er nye i år. Vi målretter tilskuddene for bredbåndsutbygging. Vi har styrket innsatsen der behovene er størst. Det har vært gitt økt tilskudd til dem som har de beste prosjektene. For eksempel har Sogn og Fjordane, Hedmark og Oppland fått vesentlig mer i statsstøtte i denne perioden. Den har vært nesten doblet i Hedmark. Det er 70 pst. økning i Oppland, og faktisk 276 pst. økning i tilskuddene til Sogn og

Fjordane, for vi har sett hvem som har gode prosjekter, og hvor det vil være stor effekt av de prosjektene som gjennomføres.

Marit Arnstad (Sp) [10:22:59]: Kjernenett og utenlandskabler er sjølsagt viktig. Men ingen av de to tiltakene vil i seg sjøl bidra til å motvirke det digitale skillet som er i ferd med å oppstå i Norge, for det er nemlig det digitale klasseskillet som er det store problemet. Det er der utbyggingen av høyhastighetsbredbånd er så viktig. De kommersielle gjør mye bra, men markedet alene kan aldri løse dette problemet. Utover bygda vet vi at det ofte er et spleiselag som må til for å sikre at alle får bredbånd – et spleiselag der de som bor der, utbyggerne og det offentlige virker sammen. Jeg skjønner at statsministeren vil drive litt prosentregning om det som er satset. Fra hele landet var det søkt om over 500 mill. kr til bredbåndstiltak i fjor. Det var over sju ganger så mye som regjeringen faktisk la i potten. Da hjelper det ikke om en prosentvis kan komme med pene tall.

Det vi trenger nå, er en dugnad for å bygge ut de tjue siste prosentene av bredbånd. Det er nå vi har sjansen til å unngå at man skaper et digitalt klasseskille i Norge, og at vi ikke ender opp med store forskjeller mellom by og distrikt. Vil regjeringen bidra til det?

Statsminister Erna Solberg [10:24:11]: I Norge har vi valgt en markedsledet utvikling av bredbånd. Det har gitt bedre resultater enn om vi hadde valgt en mer styrt ordning. Men så har man altså et tilskudd på toppen til de områdene og de stedene hvor man ser at markedet ikke leverer. Det er to ulike deler. Det ene er inntektene, som kan bli litt dårlige i områder som er mer spredt bebygd. Det andre er kostnadene.

Det kanskje aller viktigste vi gjør for å utvikle bredbånd enda mer i Norge, er de endringene vi har gjort i graveforskriften. Ved å kunne gjøre forenklinger og samordne graveforskriften for alle landets kommuner i stedet for at det er ulikt regelverk i hver eneste kommune, har bransjen selv anslått at en kutter mellom 15 og 25 pst. av kostnadene knyttet til hvert enkelt prosjekt. Det er viktig å ikke bare se på støtten som går over statsbudsjettet, men hvordan forenklingsprosessen er. Når man da investerer for over 3 mrd. kr i 2016, er mellom 15 og 25 pst. et gedigent bidrag til å få kostnadene ned for bredbåndsutbyggingen i Norge.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Ivar Odnnes.

Ivar Odnnes (Sp) [10:25:26]: Statsråd Solvik-Olsen svara på spørsmål frå Senterpartiet tidlegare i år at dersom ein skal nå regjeringa sitt mål om 90 pst. breibandsdekning til folket, krev det eit statleg bidrag på

3,7 mrd. kr. Den 14. oktober kunne NTB fortelja at Høgre ved Nikolai Astrup avviste å bruka så mykje skilling på breibandsutbygging. Både eg og presidenten kjem frå eit fylke der dekninga er av dei dårlegaste i landet, men iveren er stor etter å få meir utbygging. Kommunen legg no skilling på bordet. Fylkeskommunen bidreg, og folket rundt stiller på dugnad, men staten sviktar no i spleiselaget.

Om statsministeren tykkjer at 69 mill. kr for 2018 er eit godt bidrag til samferdselsministeren, og når samferdselsministeren sjølv seier at behovet frå staten er 3,7 mrd. kr, korleis meiner statsministeren at ein då skal koma i mål på tre år med denne løyvingstakta?

Statsminister Erna Solberg [10:26:30]: Vi har siden 2013 økt dekningen fra 63 pst. til opp i 80 pst. nå. Det betyr at markedet leverer mye, og med de støtteordningene vi har, som også bidrar til at representantens hjemfylke har fått mer penger de siste årene til bredbåndsutbygging, leveres det resultater i form av dekning.

Det er alltid prioriteringer i et statsbudsjett. Vi har prioritert å sørge for at vi kan realisere det store snakket om å få mer svart fiber til Norge for å kunne etablere store internasjonale hub-er for å ha dataindustri i Norge, å sørge for et alternativt kjernenett, og samtidig bygger vi ut mer bredbånd. Så kutter vi kostnadene for industrien som bygger bredbåndet. Det betyr også at det blir lavere kostnader for å strekke ut kabler og ha tiltak i distrikt med færre brukere. Det vil gjøre at markedet kan strekke seg lenger i å levere løsningene.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:27:39]: Denne regjeringen prater ofte om at vi skal ruste Norge for framtida. Vi skal modernisere, digitalisere – ja, til og med «robustisere» har regjeringen pratet om i dokumenter til Stortinget. Likevel – ikke bare kuttet støtten til bredbåndsutbygging, men den halveres – halveres – fra 2017 til 2018. Det kunne være interessant å spørre statsministeren: Hva er det som er så moderne og framtidsrettet med å halvere støtten til utbygging av bredbånd? Eller for å være mer konkret: Med tanke på de svarene statsministeren har gitt på de to foregående spørsmålene, er det da slik at behovet for å bygge infrastruktur er halvert fra i år til neste år, og at det ikke er behov for mer penger enn de snaue 70 mill. kr som regjeringen blar opp for neste år?

Statsminister Erna Solberg [10:28:37]: Det jeg er glad for, er at de pengene på statsbudsjettet kommer til å bli brukt mer effektivt. Hvis man har kuttet kostnadene med mellom 15 og 25 pst. gjennom den nye grave-

forskriften, betyr det at de pengene rekker lenger enn pengene under de rød-grønne rakk. Da var det høyere kostnader fordi man ikke hadde koordinert graveforskriften for alle kommuner, og man møtte ulike standardkrav rundt omkring i hver enkelt kommune.

Det er alltid ønske om mange budsjettposter på statsbudsjettet. I dette statsbudsjettet har vi lagt opp til betydelig flere nye tiltak knyttet til å realisere et digitalt Norge, bl.a. med bedre infrastruktur, med å sikre et bedre kjernenett, med å sørge for at vi starter med et offentlig engasjement for å realisere nye, store fibertilkoblinger til landet, som gjør at veldig mange av de store tankene, som jeg ofte hører at Arbeiderpartiet har om at Norge skal bli leder i den digitale verden, faktisk kan realiseres. Det er tydelige prioriteringer vi har gjort, og samtidig bygger vi ut bredbånd i hele landet. Jeg tror at med disse tiltakene skal vi nå 90 pst. i 2020.

Presidenten: Jon Gunnes – til oppfølgingsspørsmål.

Jon Gunnes (V) [10:29:49]: Venstre er svært fornøyd med bevilgningene til nye kabler fra utlandet, så det skal regjeringen ha, at de leverer på det. Vi hadde et spørsmål forrige onsdag til samferdselsministeren fra Trine Skei Grande om bredbåndsutbyggingen i landet, og det ble sagt da at markedet fungerer godt. Men vi vet at når vi tilbyr digitalisering, må det forutsettes at vi faktisk klarer å ta det i bruk, og mitt spørsmål er da: Er det nok tilbydere, og er det noe regjeringen vet om den nye teknologien som ikke vi andre oppfatter, i og med at den nå, eventuelt, skal bli så mye billigere?

Statsminister Erna Solberg [10:30:43]: Til det siste spørsmålet: Det er en veldig konkret endring som gjør at det blir billigere. Det er ikke teknologi. Det er at istedenfor at alle kommuner har hver sin forskrift knyttet til hvor dypt man må grave, hvor langt ned man må, hvordan man koordinerer det arbeidet, har vi én felles forskrift for hele landet som gjør at man kan gjøre det samme standardarbeidet alle steder. Det sier næringen selv kutter mellom 15 og 25 pst. Det er ikke «high tech», det er faktisk graving med gravemaskiner.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [10:31:23]: Bredbåndsutbygging er avgjørende viktig for næringslivsutvikling i distriktene og for bosetting i distriktene. Dette vet vi, men så er det ett poeng som er blitt veldig underkommunisert, og det er at det også har store miljømessige fordeler å bygge ut bredbånd til distriktene: mindre pendling, folk kan jobbe mer hjemmefra. Vi har hørt tallene, målene for regjeringen, 90 pst. utbygging innen 2020 på minst 100 MB per sekund. Det er ambisiøse mål, som vi støtter. Men hvordan i all verden kan dette nås med den utbyg-

gingstakten som er foreslått – og bevilgningstakten? Det er store geografiske forskjeller. For eksempel har Krødsherad i Buskerud, mitt fylke, 12 pst. dekning på det vi kan kalle ekte bredbånd. Synes statsministeren at markedet er distriktsvennlig?

Statsminister Erna Solberg [10:32:18]: Markedet bidrar til at vi får raskere og bedre utvikling enn mange land som har forsøkt mer statsstyrte modeller. Vi har siden 2013, altså på de siste fire årene, økt fra 63 pst. dekning til 80 pst. dekning. Det har altså vært levert betydelig. Det er da en økning på 17 prosentpoeng, for å være helt korrekt, i løpet av de årene, og vi har altså 10 prosentpoeng igjen for å nå målsettingen på 90 pst. Her mener vi at alternativene er den politikken vi fører, både med tilskudd, med hvordan vi gjør kommuner mer i stand til å kunne organisere dette arbeidet og ha mer kompetanse på det, og det vi gjør på graveforskriften.

Og så må vi også prioritere noen andre ting, som det å få et alternativt kjernenett. For det vil ikke hjelpe noen av oss hvis vi er så sårbare som vi er i dag – og en del av det nettet vi har, plutselig blir slått ut fordi alle våre digitale sårbarheter gjør at mange ting i samfunnet stopper opp.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:33:34]: Ulikhetene i makt og rikdom i Norge øker. Lar vi forskjellene øke i dag, får vi et kaldere samfunn i morgen. Denne regjeringen fører – systematisk – en politikk som vil forsterke den utviklingen i årene som kommer. Sosial dumping og økende ulikhet i lønns- og arbeidsvilkår er én av de største truslene mot samhold, fellesskap og små forskjeller i Norge. Liberaliseringen av arbeidslivet er ødeleggende, og det haster med å ta tilbake kontrollen.

I dag går 10 000 fagorganiserte ut i streik mot bemanningsbyråene. Kravet er et forbud mot bemanningsbyråer i byggebransjen rundt Oslofjorden. Bemanningsbransjen var ment å skulle erstatte fast ansatte ved sykdom og permisjoner, men vi har i stedet fått en liberalisering som har ført til fullt frislipp, og innen byggebransjen ser vi nå at løsarbeiderkontrakter brer om seg. Bemanningsbyråene er nå den største arbeidsgiveren på mange byggeplasser. De fortrenger fast ansatte i et så stort omfang at det ikke gir mening å snakke om at fast ansatte er hovedregelen.

Hva er konsekvensene av det? Jo, det er usikre arbeidsforhold uten garanti for en årsinntekt til å leve av, mangel på arbeidsplasser for lærlinger og på fagopplæring og dessuten daglige brudd på bestemmelser om arbeidstid, overtid og innleie. En kartlegging som tillitsvalgte i Fellesforbundet har gjort, viser at på 59 bygge-

plasser i Oslo og Akershus var 73 forskjellige bemanningsforetak representert.

Denne utviklingen må stoppes. Det handler om maktfordeling i arbeidslivet, det handler om produktivitet, det handler om sikkerhet og trygghet, og det handler om gode hverdager for arbeidsfolk. De trenger fast jobb og stabil inntekt.

Arbeidsmiljøloven åpner for å forby innleie av visse arbeidstakergrupper, eller på visse områder, hvis viktige samfunnshensyn tilsier det. Vil statsministeren bruke den muligheten hun har, og vil hun vurdere å stanse denne utviklingen gjennom et forbud mot bemanningsbyråer i byggebransjen rundt Oslofjorden?

Statsminister Erna Solberg [10:35:51]: Jeg er enig med representanten Lysbakken i at det er en bekymringsfull utvikling, særlig i Oslo og Akershus, knyttet til byggebransjen og innleie av arbeidskraft. Derfor har regjeringen også sendt flere forslag på høring i sommer. Jeg vil bare si at vi er enige om at det er en bekymring.

Jeg er veldig opptatt av at dette ikke er helhetsbildet av norsk arbeidsmarked. Det er bare mellom 1,5 pst. og 2 pst. av dem som er i arbeidsmarkedet, som er innleid. Det er alle de årsverkene som er fra bemanningsforetak, også de utenlandske, som gjør at det er tallet på landsbasis. Men situasjonen i Oslo og Akershus er at mellom 14 pst. og 18 pst. av årsverkene i byggebransjen faktisk utføres av innleide håndverkere. Det er en stor andel. Det betyr også at det blir utfordringer for den modellen vi har nettopp for jobbing i arbeidslivet, for å sikre oss lærlingplasser og en rekke andre tiltak som er viktige. Derfor er dette også en bekymring for regjeringen.

Vi ønsker å finne løsninger på dette området som særlig kan forbedre forholdene i byggebransjen. De forslagene vi sendte ut på høring, var å definere «fast ansettelse» nærmere i loven og sørge for en hjemmel for midlertidig ansettelse i bemanningsbyråer når arbeidstakeren skal leies ut til å fylle reelle vikariater, og så var det skissert et forslag om kvote for antallet innleide i virksomheten. Høringsfristen har gått ut, og det har kommet mange innspill. Arbeids- og sosialdepartementet har nå dialog med partene i prosessen for det videre arbeidet for å finne frem til de riktige tiltakene.

Mange tar til orde for et forbud mot innleie generelt i byggebransjen. Det mener nok vi vil kunne bidra til at det blir for strengt – at det blir vanskelig å håndtere, men også for strengt på noen områder. Men vi er enig i at vi må finne løsninger, og det er vi innstilt på å jobbe med partene for å finne.

Audun Lysbakken (SV) [10:37:56]: Jeg forstår det som et nei fra regjeringen til det kravet som de streikende stiller i dag. Det er jo en diskusjon rundt hvor stor andelen av innleide er. Denne undersøkelsen, som til-

litsvalgte gjorde tidligere i år, opererte med tall opp mot 40 pst. på de byggeplassene de besøkte.

De tiltakene regjeringen har sendt ut på høring, har jo fått slakt fra dem som vet hvor skoen trykker, ikke minst fra Fellesforbundet, som i sitt høringsbrev skriver at forslagene for det første ikke sikrer forutsigbarhet for arbeid og inntekt, men tvert imot kan gi konkurransefortrinn for bemanningsforetak og føre til mer innleie. Så de som organiserer streiken her i dag, mener altså at statsministerens forslag faktisk kan gjøre situasjonen verre.

Er regjeringen villig til å tenke nytt om de forslagene de har sendt ut? Og om en ikke er klar for et generelt forbud, vil statsministeren vurdere forbud mot bemanningsbransjen i avgrensede områder, slik de streikende krever i dag?

Statsminister Erna Solberg [10:39:08]: Det er slik at når vi sender forslag ut på høring, så er høringen helt reell. I denne sammenhengen har vi sendt ut forslag på høring for å forsøke å finne løsninger på et forhold som vi også er bekymret over, og som vi mener vi må se på løsninger for.

Så har vi registrert at noen av forslagene våre har fått tilslutning, mens andre, f.eks. kvotespørsmålet, har skapt kritikk både fra den siden, altså fra dem som ikke ønsker så mye reguleringer, og fra dem som mener at det ikke regulerer godt nok. Av og til vil det bety at det kanskje passet med et slikt tiltak, men vi ser at det kanskje ikke nødvendigvis er det som er svaret. Derfor har arbeidsministeren kontakt med partene og med bransjen for å jobbe med ulike tiltak og å se på hvordan vi kan ramme dette inn.

Det høres veldig enkelt ut å lage et generelt forbud i en region eller annet for innleie. Men det er klart at det er også prosjekter som har behov for å ha innleie for å ta topper, deler av aktiviteten, og som ikke kommer til å ha fast ansatte i alle deler av prosessen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Solfrid Lerbrekk.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:40:35]: I Noreg har me i mange, mange år hatt sterke og stolte fagtradisjonar. Å jobba som handverkar med fagbrev har i fleire tiår vore sett på som ein trygg veg å gå. Me har eit partssamarbeid i fagyrkesopplæringa som er i verdsklasse når det kjem til å produsera fagarbeidarar av god kvalitet. Ungdomen vel gjerne yrke som gjev ein trygg jobb i framtida.

På finn.no er det no lyst ut 154 handverkarstillingar i Rogaland. 130 av desse er i eit bemanningsbyrå. Kva vil statsministeren seia til alle nyutdanna, flinke handverkarar som går inn på finn.no og ser nesten berre jobbar

som ikkje kvalifiserer til huslån, og som får beskjeden: velkommen til B-laget i arbeidslivet?

Statsminister Erna Solberg [10:41:39]: Det er slik at mange bedrifter faktisk sier at de har utfordringer med å få nok arbeidskraft i Norge. Jeg kom fra Agenda Nord-Norges konferanse i Mo i Rana i går, hvor Konjunkturbarometer for Nord-Norge viser at mangel på arbeidskraft i Nord-Norge, både kvalifisert og generell arbeidskraft, for øyeblikket er en av de største utfordringene for veksten i nord. Det betyr altså at det er en del seriøse firmaer som oppgir at de ikke får nok håndverkere. Derfor er de veldig opptatt av at de også utdanner dem selv.

Vi har foretatt endringer knyttet til handlingsplanen mot arbeidslivskriminalitet, som vi jo har samarbeidet med partene om å utarbeide, bl.a. for å ha færre undernivåer i forbindelse med kontrakter og ved å stille krav om lærlingplasser ved offentlige anskaffelser og anbud på områder for å bidra til at vi får flest mulig og en større del av dette arbeidsmarkedet til å være organisert. Men det er altså mange steder (presidenten klubber) hvor også fagutdannede er mangel ...

Presidenten: Tiden er ute!

Arild Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Arild Grande (A) [10:42:54]: Jeg registrerer at statsministeren hevder at hun er bekymret over utviklingen i arbeidslivet. Samtidig er regjeringens politikk skredersydd for å forsterke utfordringene og utviklingen som vi ser, med svekkelse av opparbeidede rettigheter, kutt i fagforeningsfradrag – som svekker muligheten for et arbeidsliv med organiserte arbeidere – og økt midlertidighet. Resultatet blir et arbeidsliv med mer useriøsitet og mer arbeidslivskriminalitet.

I statsbudsjettet kan vi lese følgende:

«Tilbakemeldingene fra Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten er at arbeidslivskriminaliteten er blitt grovere, mer omfattende og sammensatt.»

Samtidig svarer regjeringen på statsbudsjettsspørsmål om hvilke nye tiltak om arbeidslivskriminalitet som legges fram i statsbudsjettet, at det ikke er foreslått nye satsinger.

Er statsministeren så fornøyd med utviklingen at hun mener det ikke er behov for å prioritere dette området med nye tiltak og økte bevilgninger?

Statsminister Erna Solberg [10:43:56]: Denne regjeringen har tatt et krafttak når det gjelder organiseringen og samarbeidet mellom de ulike etatene knyttet til arbeidslivskriminalitet. Det betyr at vi også ser resultater i form av domfellelser, vi ser resultater i form av selskaper som slutter å levere på det norske markedet, vi

ser aktører som går ut av dette arbeidet. Vi har hatt en kraftig opptrapping av tiltakene i løpet av den siste fireårsperioden. Vi har sørget for nye tiltak også knyttet til færre nivåer i alle kontrakter som det offentlige har. Vi har sørget for en klausulmulighet for å si at man ved offentlige innkjøp skal kreve lærlingplasser, og vi har jobbet tett sammen med arbeidslivets parter knyttet til dette, også for å få ned informasjonsutvekslingen.

Vi har – senest på fredag – oversendt en rapport til EU-kommisjonen knyttet til tiltak som gjelder den globale og grenseoverskridende arbeidslivskriminaliteten, hvor vi bl.a. tilbyr oss å jobbe med vår arbeidslivskriminalitet med partnerland i EU for å sørge for at vi følger det opp. Dette tar vi seriøst, dette er viktig for regjeringen, og det er ingen grunn for Arbeiderpartiet til å stemple en regjering som har gjort mer den siste perioden for å styrke samarbeidet mellom etatene, som om at vi ikke gjør noe.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:45:14]: Kriminalitet er kriminalitet, og det er alle imot. Det er ikke det som er tema – det er det som er lovlig.

Dagens omfattende og økende bruk av bemanningsbyråer ødelegger den sunne konkurransen i nærings- og arbeidsliv ved at seriøse firmaer med egne fast ansatte blir utkonkurrert. Ledere i solide firmaer med egne fast ansatte er fortvilet. Det er denne utviklingen som må stoppes og snus. Det er arbeidsmiljøloven som gjør det lovlig å bruke bemanningsbyråer på denne måten.

Senterpartiet tok allerede den 5. april 2016 opp lovforslag til votering i Stortinget om å oppheve arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd – § 14-12 andre ledd – som er låvedøra for bemanningsbransjen inn i et arbeidsliv som tidligere var bemannet med selskapenes egne fast ansatte. Statsråd Hauglie har på skriftlig spørsmål svart at det ikke er i strid med EØS-avtalen å oppheve det. Kan statsministeren bekrefte statsråd Hauglies forståelse av EØS-avtalen?

Statsminister Erna Solberg [10:46:32]: Jeg kan ikke gi en juridisk betenkning over de enkelte paragrafer i loven i den muntlige spørretimen, det er heller ikke muntlig spørretime laget for. Men hvis arbeidsministeren har sagt dette, så har jeg full tillit til at hun har oversikt og kunnskap om at dette er den riktige forståelsen.

Men så er spørsmålet: Hva er bra for norsk arbeidsliv? Bemanningsbyråene fyller en rolle i norsk arbeidsliv også – for dem som trenger å få en vikar, for de små og mellomstore bedriftene som ikke har en stor HR-avdeling som kan hjelpe med å finne disse vikarene. Det er mange roller i dette.

Jeg kommer fra Vestlandet og kjenner verftsindustrien, og vi vet at det alltid har vært store topper i verfts-

dustrien, som har blitt løst – for å sørge for at vi kunne bygge de riggene som produserer olje, eller de skipene som vi fortsatt konkurrerer om å bygge – ved at man leier inn arbeidskraft fra andre for å ta de toppene. Vi må passe på å ta det som er de store utfordringene – og bygg og anlegg i Oslo og Akershus er en utfordring for øyeblikket – men sørge for at vi ikke hiver ut barnet med badevannet ved at vi får så kraftige reguleringer at norske bedrifter ikke får inn vikarer og hjelp når de trenger det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:48:06]: I går fikk vi en del nye tall fra Oslo. Etter mange år der ungdomskriminaliteten har gått ned til å være historisk lav, ser vi nå at den snur, og vi ser en ganske stor økning i deler av byen. I går hadde også NRK en dokumentar om Tøyenløftet, der man egentlig beviste hvor dårlig dette når nettopp gruppen unge voksne, eller ungdommer, på Tøyen. Eller som en av dem sa: Dette prosjektet gir bare mer kake til dem som har kake fra før.

Barnevernet varsler også. De gjør en fantastisk jobb i Gamlebyen, men som vara til bydelsutvalget i Gamle Oslo vet jeg at de stadig vekk får en større og større oppgave å jobbe med. De varsler nå til oss at det er krevende ressursmessig med tanke på de store oppgavene de står overfor. Mens man jobber med svangerskapsomsorg i helsetjenesten rundt omkring i landet, sier helsetjenesten på Grønland til meg at det viktigste de jobber med, er punkt én vold og punkt to fattigdom. Og så kommer helseutfordringene etter det.

Dette er byen jeg bor i og bydelen jeg bor i, og jeg begynner å bli bekymret for utviklingstrekkene og den store barnefattigdommen vi ser i denne bydelen. Jeg er spesielt bekymret når vi ser at ungdomskriminaliteten øker, for den er en så god indikator på hvordan stemningen egentlig er blant mange ungdommer og hva de egentlig vokser opp i.

Spørsmålet mitt er om statsministeren deler min bekymring, og om statsministeren ser at her må vi løfte ganske stort nasjonalt for å løfte en bydel. Dette er en viktig utfordring for byen Oslo, men jeg tror også det er en viktig utfordring for hele Norge.

Statsminister Erna Solberg [10:50:07]: Jeg er enig i at hver gang vi ser at det topper seg med områder som får ungdomskriminalitet, områder som får gjengkriminalitet og mer organisert kriminalitet, bør varsellampene blinke, og vi må både gå inn i hva som er årsaken til det og finne gode tiltak for å bekjempe det. Det er en sum av ulike tiltak som er nødvendig å iverksette når man får sånne situasjoner. Det ene er tydelig tilstedeværende politi, som har ressurser til å gå inn i miljøene og jobbe forebyggende, og også samarbeid med skolene og

kommunen for å få til den typen tiltak. Vi må også se på om det alternative aktivitetstilbudet er godt nok. Så er det klart at man må se på hvordan tilbudet til sårbare grupper i et område er.

Samtidig vil jeg aldri si at fordi man er fattig, eller har utfordringer, så er kriminalitet akseptabelt – eller «sosi-onomisere» det vekk, som jeg pleier å si. Det er ikke sånn. Vi må gripe til årsakene. Man må styrke familien og jobbe rundt det, og da er f.eks. helsestasjoner utrolig viktig.

Så er det også et kommunalt ansvar å se på om man får opphopning av sosiale problemer i enkelte områder, som gjør at man bør jobbe med hvordan man fordeler utfordringene på en litt annen måte. I Bergen hadde vi noen av de utfordringene i Loddefjord for 30 år siden. Det ble flyttet på og endret på. Jeg husker med interesse at det var en som sa i avisen en gang: Nå har det flyttet mange innvandrere inn her, så nå er det blitt mye høyere sosial status å bo her. Det har noe å gjøre med at man hadde flyttet på og tatt vekk en del sosialboliger for å sikre at ikke miljøene ble for store.

Men det er viktig å gå inn og se på – og jeg mener at politiet har en viktig rolle i dette, jeg mener at kommunen har en viktig rolle, og staten vil selvfølgelig alltid være en partner i de tiltakene. Mange av områdetiltakene vi har hatt, har gjort at det har blitt bedre å bo i et område fysisk – utseendemessig og annet – men man må også ha tiltak som går inn i kjernen av det som er utfordringene for dem som bor i området.

Trine Skei Grande (V) [10:52:13]: Det er ingen tvil om at fattig og rik egentlig ikke gir noen indikasjon med tanke på kriminalitet, men alle som har litt kunnskap om barne- og ungdomsarbeid, vet at det er forskjell på om kjellerstua er en kjellerstue under voksenkontroll, eller om det er gata som er ungenes kjellerstue og aktivitetsrom.

Det statsministeren har et direkte ansvar for, er jo politiet, og i politireformen har man bare diskutert lensmannskontorer, fordeling, utrykningstid i distriktene, mens dette er et politiområde som har en fjerdedel eller en femtedel av alle straffesakene i Norge. Det er her det meste skjer.

Og spørsmålet mitt er: Kan vi sikre oss at Oslo-politiet har nok ressurser til å kunne drive med forebyggende arbeid? Eller må de bare ta toppene med de tøffe tingene, mens vi diskuterer andre ting, f.eks. der man ser at man har tid til forebygging, men man har heller ikke de utfordringene som Oslo-politiet står i hver eneste dag?

Statsminister Erna Solberg [10:53:14]: Jeg mener at politireformen er langt mer enn en reform av kontorer; jeg mener det er en kvalitets- og innholdsreform i politiet. Når vi kaller det en «nærpolitireform», så er det jo

nettopp på grunn av innholdet i reformen – tilstedeværelsen, det faktum at forebyggende arbeid er oppjustert som en av de tingene politidistriktene skal jobbe med, sikre systematikk i kontakten med kommunene. Det er en viktig del av arbeidet til politiet å bidra til å forebygge at det utvikler seg nettopp den typen ungdomsmiljøer som blir voldelige, og det skal vi passe på.

Jeg kan ikke si noe om fordelingen internt i Oslo politidistrikt, det har jeg ikke oversikt over her, men det er klart at de skal følge opp på de områdene som er mest belastende. Min opplevelse, etter å ha møtt Oslo politikammer, er nettopp at de setter inn ekstra ressurser på det arbeidet hvor de ser at det popper opp miljøer som kan bidra til at det blir store grupper av ungdomskriminelle.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jon Gunnes.

Jon Gunnes (V) [10:54:21]: Litt tilbake til områdeløftene: I Trondheim, nærmere bestemt på Saupstad-Kolstad, gjennomføres det nå et områdeløft for at bydelen skal bli mer attraktiv og mangfoldig. Det bygges nye skoler, det gis støtte til idrettslaget, det blir parker som faktisk kan brukes, istedenfor at det er villnis, sånn som i dag, og det har i hvert fall vært positivt fram til nå.

Mitt spørsmål til statsministeren er om regjeringen fortsatt vil bidra med midler til områdeløftene, og om hvilke innsatsfaktorer – hun nevnte jo litt i sitt svar til Skei Grande – som er viktigst for å oppnå disse målene som vi setter oss når vi går inn med midler til disse.

Statsminister Erna Solberg [10:55:12]: Når man går inn i områdeoppjustering, er det et samarbeid mellom stat og kommune, og man definerer mål i samarbeid mellom stat og kommune. Det er ofte kommunen som må være litt i ledelsen for utviklingen av hva de ønsker å gjøre med den typen område, men alle de områdene som velges ut for dette, blir valgt fordi de har utfordringer på indikatorlisten, som sosiale problemer og størrelse og kanskje også bygningsmessig forfall og annet. Det har vært en dreining mot mer aktiviteter inn i denne typen satsing, mens det før kanskje var mer ytre vedlikehold og oppjustering av fellesarealer – og det tror jeg er viktig.

Så tror jeg at det er viktig, som Trine Skei Grande snakket om, med tilstedeværende voksne. Jeg husker at tidligere ordfører i Haugesund Petter Steen for mange år siden sa at det er utrolig mange færre som blir innbrakt på politikammeret under jazzfestivalen og filmfestivalen, og det er fordi du da kan møte mamma på byen. Da holder man seg litt i skinnet, for da er også de voksne til stede i byrommene. Det er viktig å få til også.

Presidenten: Siri Gåsemyr Staalesen – til oppfølgingsspørsmål.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [10:56:27]: Det er ikke vanskelig å la seg gripe av ungdommenes fortelling om en vanskelig hverdag med håp om en bedre framtid, som vi så i NRKs Brennpunkt-program i går. Vi kan ikke gi Tøyenløftet skylda for de vanskelige livene ungdommene på Tøyen lever.

Dette handler om at regjeringen ikke prioriterer politikk som gjør livene til disse ungdommene bedre – snarere tvert imot. Den borgerlige regjeringen prioriterer verken nok politi i Tøyens gater, som kunne jobbet forebyggende mot bydelens ungdommer, eller tiltak som kunne fått foreldrene til barna i jobb. Ved å delta i arbeidslivet vil de fleste kunne forsørge seg selv og sin familie og dermed unngå å havne i fattigdom. Dette krever store politiske og økonomiske satsinger, som kunne betydd en forskjell for ungdommene vi møtte i tv-dokumentaren i går. Er regjeringen villig til å prioritere mer politi på Tøyen? Det kuttet i tiltak for langtidsledige og dagpenger. Hva er regjeringen villig til å bidra med, slik at foreldrene til barna på Tøyen får seg en jobb?

Statsminister Erna Solberg [10:57:29]: Denne regjeringen er veldig opptatt av å få foreldre til f.eks. innvandrerbarn ut i jobb tidligst mulig. Derfor har vi også på inneværende års budsjett økt tiltakene på integrering med over 0,5 mrd. kr for å bedre aktiviteten og sørge for at nye tiltak settes i verk for å sikre at vi får flere av dem ut i jobb. Vi har en prioritet også på flere mødre og kvinner ut i jobb i de tiltakene som er innenfor integreringsområdet, og å få ungdom ut i jobb, og vi stiller krav bl.a. om aktivitetsplikt for sosialhjelp for alle under 30 år, som bidrar til at vi kan få en normalisert hverdag for ungdom som ikke har noe annet å gå til.

I tillegg er den skolesatsingen vi har, ekstremt viktig for at flere skal klare å mestre skolehverdagen sin, og derfor også blir i stand til å ta mer utdanning og ikke lar seg rekruttere inn i miljøer som er ekstreme enten av politisk karakter eller ekstreme i form av voldsbruk og kriminalitet.

Presidenten: Åslaug Sem-Jacobsen – til oppfølgingsspørsmål.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:58:45]: Regjeringen gir inntrykk av å være opptatt av å motvirke utviklingen av parallelle samfunn, og arbeids- og sosialministeren uttalte nylig at hun frykter at innvandrere og flyktninger blir en underklasse i Norge. Forskjellene øker, barnefattigdommen har økt jevnt og trutt med årene, og da særlig blant dem med innvandrerbakgrunn. I takt med det har vi altså fått områder og miljø-

er som det ungdomsmiljøet vi så i gårsdagens kommentar på NRK på Tøyen, hvor kriminaliteten er voksende. Så mens noen barn har en trygg, stabil og god start på livet, havner andre tidlig i et negativt løp bl.a. fordi de er fattige, og fordi de bor der de bor.

Statsminister, jeg regner med at du er enig med meg i at det er vår plikt som politikere og beslutningstakere å gi alle norske barn og unge gode oppvekstvilkår. Så nevnes det mange tiltak her. Men mitt spørsmål til statsministeren blir: Vet vi egentlig nok om hvilke tiltak som fungerer for at barnefattigdom ikke skal ende med kriminalitet og arbeidsløshet?

Statsminister Erna Solberg [10:59:53]: Vi vet mye om forebygging av kriminalitet og å bryte opp organiserte ungdomsgjenger. Det har vi gjort mange ganger, og vi har gjort det nesten hver gang det har poppet opp i nye områder. Derfor har vi fleksibel flytting av politisurser, sånn som hos Oslo politikammer. Og så blir det altså i inneværende års budsjett gitt 17 mill. kr til en ekstrainsats på Grønland nettopp knyttet til disse tiltakene. Det er det denne regjeringen som har satt i gang, lenge før Brennpunkt-dokumentaren kom i går kveld. Det har i inneværende år vært en større politiinnsats i disse områdene, som bidrar til at man også skal kunne jobbe mer forebyggende med dette. Vi har også fornyet og forlenget områdeinnsatsen i Oslo sør og kommer til å gjøre mer med det.

I det arbeidet vi jobber med under planen mot ekstremisme, er det veldig mye som egentlig dreier seg om forebygging av denne typen gjengmentalitet og ungdomsmiljøer generelt, og vi jobber i samarbeid med kommunene for å sikre at det ikke utvikles den typen voldsmiljøer, om de er politiske, eller om de er bare rent kriminelle.

Presidenten: Kari Elisabeth Kaski – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:01:09]: Jeg har bodd på Nedre Tøyen tidligere og bor nå på Veitvet i Groruddalen. Det er to områder som har nytt godt av områdeløft, og som man ser klare forbedringer i, men dette er også områder der barnefattigdommen er høy og forskjellene store. Vi vet at når forskjellene i Norge øker, når barnefattigdommen i Norge øker, er det disse områdene som rammes aller hardest av det, fordi også der øker barnefattigdommen. Vi vet også at i samfunn der forskjellene er små, er også kriminaliteten lavere.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Er statsministeren fornøyd med at barnefattigdommen i Norge øker, og vil statsministeren vurdere å øke barnetrygden, som vi vet er det mest effektive tiltaket for å redusere barnefattigdom?

Statsminister Erna Solberg [11:02:00]: Jeg er ikke fornøyd med at barnefattigdommen i Norge øker. Jeg tror vi må være ærlige og si at hovedgrunnen til at den øker, er at vi har hatt stor innvandring, og at det har kommet mange flyktninger og asylsøkere. Derfor kommer den også til å øke de neste årene, for det tar tid før deres foreldre kommer i jobb. Barnetrygden gjør ikke at mamma kommer i jobb – det er det andre typer aktive tiltak som gjør. Den gjør heller ikke at ungdom kommer i jobb. Det er heller ikke den som gjør at man får bedre skolerestultater.

Det vi må jobbe med, er å få yrkesdeltakelsen opp og få folk raskere i jobb når de kommer til landet. Det er å sørge for at vi har gode nok helsetjenester, som gjør at vi jobber med det som er av psykiske utfordringer, at vi har kompetansepåfyll, at vi bruker pengene effektivt nok til at mange av dem som går år ut og år inn på ulike kurs, faktisk oppnår en kompetanse som gjør at de kan komme seg ut i arbeidslivet. Derfor bruker vi i inneværende år 17 mill. kr på en satsing på Grønland – 7 mill. kr brukes på forebyggende arbeid knyttet til politiet der, og de øvrige 10 mill. kr brukes nettopp til tilskuddsordninger som dreier seg om å få ungdom over i arbeid og aktivitet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Tore Storehaug (KrF) [11:03:25]: Då Stortinget vedtok utbygging av Goliat-feltet i Barentshavet, var det mot Kristeleg Folkeparti sine stemmer. Den gongen stilte vi spørsmål ved om det var ei klok utbygging, og vi stilte òg spørsmål ved om ho kom til å vere lønsam. Det meiner eg er spørsmål som står seg i dag.

Lønsemnda til staten i det prosjektet har igjen kome i fokus, og det har blitt stilt ganske mange spørsmål til ansvarleg statsråd. Så langt i haust har Terje Søviknes gjeve fire forskjellige svar på lønsemnda i Goliat-utbygginga. E-postjournalen og svara som Søviknes har gjeve, viser at han eine og aleine har halde seg til operatøren Eni, endå Oljedirektoratet – hans eige fagdirektorat – heile tida har hatt berekningar som han til slutt har opplyst om etter at dette kom opp i media, og det blei eit press. Dei siste svara viser at det er grunn til å stille spørsmål ved om staten eigentleg kjem til å tene pengar i det heile på dette prosjektet.

Korleis meiner statsministeren at statsråden hennar har innfridd si informasjonplikt til Stortinget?

Statsminister Erna Solberg [11:04:32]: La meg først begynne med å si at det har vært en del medieoppslag der jeg har reagert på vinklingen, bl.a. medieoppslag av typen «E-poster på avveier» – som avslører noe. Det var e-poster som var ført inn i journalen, som man ba om innsyn i, og som man fikk ut på helt ordinær måte. Det er sånn demokratiet i Norge fungerer. Dramaturgi er

pressens jobb, men dette er helt normalt, og man har svart på spørsmål.

Det er helt vanlig, når man får spørsmål om lønnsomheten i et prosjekt, at man innhenter ferskest mulige data. Det var det Terje Søviknes gjorde. Han innhentet ferskest mulige data. De dataene som Oljedirektoratet satt på, er de dataene som departementet selv sitter på. Det er altså data fra 2015. De fleste av oss vet at det har skjedd mye i oljesektoren fra 2015 frem til i dag. Derfor ba man altså om lønnsomhetsvurderinger for inntektsstrømmen, og hvor krysspunktet mellom samlede kostnader og samlede inntekter kom til å være.

Da oppga Eni 2019. Det var altså feil etter nærmere kontroll, og de ga nye opplysninger etter at svaret var gitt. Derfor fulgte Søviknes også opp med nytt svar til Stortinget. Det er også helt vanlig at man beriktiger når man har fått et feil grunnlag. Det er ikke unaturlig eller uvanlig at man baserer seg på informasjon innhentet fra selskapene – ja, det er helt vanlig. Det er også sånn at Oljedirektoratet henter opplysninger fra felteieren. Når departementet gjorde det direkte denne gangen, er det rett og slett for å være serviceminded overfor Stortinget og gi et raskt svar. Oljedirektoratet ville gjort akkurat det samme hvis veien hadde gått via dem. Hvis man hadde spurt Oljedirektoratet, hadde de ringt til Eni, og så hadde Eni oppgitt sine egne data for nettopp det samme.

Tore Storehaug (KrF) [11:06:25]: Statsministeren har heilt rett når ho seier at det har skjedd mykje i norsk oljeverksemd sidan 2015, som desse tala stammar frå. Blant anna har det vore ein del komplikasjonar og forverringar i det prosjektet som Oljedirektoratet sine tal den gongen sa var marginalt lønsamt – i beste fall. Det har ikkje kome til Stortinget før dette blei eit press i media, og før ein måtte leite opp tala sjølv, i postjournalen. I dei svara som regjeringa som Solberg leier har gjeve til Stortinget på dei nemnde spørsmåla, blir det vist til ein del tal, og der er tala eine og aleine henta frå Eni. I nokre av dei mailane kjem det fram – ein kan iallfall tolke det slik – at ein blir beden om å stadfeste eit overoptimistisk anslag. Oljedirektoratet sjølv, på spørsmål frå Dagbladet, seier at dei ikkje har blitt spurde om sine analysar i dette tilfellet. Dette er eit tiltak som ein trudde ikkje nødvendigvis kom til å vere lønsamt, og likevel har ikkje statsråden gjort det.

Eg har lyst til å spørje statsministeren om korleis ho meiner at departementet skal stille seg til sine egne faginstansar, og om ho meiner at Søviknes har levert på dei forventningane.

Statsminister Erna Solberg [11:07:34]: Jeg mener at Terje Søviknes har levert på det som er helt vanlig prosess i denne saken. På et skriftlig spørsmål hvor man har kort tid til å svare, har man valgt å ta direkte kon-

takt med Eni og få tallene, på samme måte som Oljedirektoratet ville gjort akkurat det, og sendt akkurat de samme svarene. Jeg leser ikke den e-postutvekslingen slik som representanten gjør det. Det er et spørsmål om en bekreftelse, fordi det var egentlig litt oppsiktsvekkende at man mente at man gikk i balanse i 2019. Det var et godt argument, så man ber altså om å være sikker på dette i en kontrollsjekk av selve tallet man da har.

Så er det slik at da PUD-en på Goliat ble lagt frem for Stortinget av den rød-grønne regjeringen i 2009, var det stor usikkerhet rundt lønnsomheten, men det er primært lønnsomt, marginalt lønnsomt, hvis vi også får til gassdelen av dette. Det er det som ligger til grunn. Dette har vært et felt som har vært marginalt hele tiden, men som altså et bredt flertall – ikke alle – har gått for, foreslått av den rød-grønne regjeringen i 2009. Fortsatt er det sånn at dette er ikke de mest lønnsomme prosjektene på norsk sokkel, men det er med gassløsningen fortsatt vurdert til å være marginalt lønnsomt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Hans Fredrik Grøvan.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [11:08:57]: Mye er blitt sagt om lønnsomheten på Goliat-feltet gjennom flere år. Det er grunn til å tro at flere spørsmål også vil bli stilt framover. I de omtalte e-postene fra postlisten til departementet, mellom departementet og Eni, kan en få inntrykk av at departementet kanskje har vært mer opptatt av å etterspørre tall som ikke skal skape en unødvendig usikkerhet om den framtidige utbyggingen i Barentshavet. Hva er statsministerens kommentarer til at det kan oppfattes som at departementet synes å ha vært mer opptatt av – og kanskje også av å informere om – tall som er tilpasset andre hensyn enn å gi Stortinget den informasjon departementets eget direktorat har utarbeidet?

Statsminister Erna Solberg [11:09:48]: Oljedirektoratets tall er fra 2015 og skulle vært oppdatert til tall for lønnsomhet per dags dato. Etter alt det som har skjedd i sektoren, også med Goliat-prosjektet, ville de også måttet innhente nye tall fra Eni hvis det skulle gis et oppdatert svar. Jeg tenker at hvis vi hadde svart Heikki Eidsvoll Holmås på Stortinget med tall fra 2015, hadde nok også Terje Søviknes fått kritikk for at det ikke var de riktige tallene å bruke. Men jeg har lest den e-posten, og jeg har tenkt å sitere den – hvis jeg klarer det på 30 sekunder. Etter at man har skissert hva man kommer til å svare Heikki Eidsvoll Holmås i dette skriftlige spørsmålet, sier man altså:

«Jeg vil gjerne få bekreftet at dette betyr at Eni sine beregninger tilsier at i løpet av 2019 så vil de akkumulerte salgsinntektene fra produksjonen på Goliat

overstige summen av akkumulerte investeringskostnader og driftskostnader fra feltet.»

Det er ikke et spørsmål om å be om, men et spørsmål om å få bekreftet at de opplysningene de har fått i første runde, faktisk er riktige.

Presidenten: Hege Haukeland Liadal – til oppfølgings spørsmål.

Hege Haukeland Liadal (A) [11:10:55]: Det er rimelig at Stortinget stiller spørsmål om lønnsomhet og kostnadskontroll på norsk sokkel. I tiden framover vil Arbeiderpartiet ta mer initiativ og trappe opp denne dialogen.

Stortinget har ved flere anledninger spurt statsråden om spesielt Goliat-prosjektet. Det har vært nødvendig for å følge opp den merknaden som stortingsflertallet skrev da feltet ble vedtatt utbygd at Stortinget stiller strenge krav til «kostnadskontroll og effektive produksjonsteknologier».

I går, 14. november 2017, var det ikke statsråden som orienterte Stortinget, men Dagbladet – alvorlig og avvikende informasjon ut fra det statsråden har gitt i denne sal, og det vi leser i Dagbladet. Mitt spørsmål blir: Når ble statsministeren informert om lønnsomhetsprognosene som Oljedirektoratet har og kan ta ut løpende?

Statsminister Erna Solberg [11:12:06]: Vår vurdering av lønnsomheten er at den ikke avviker storlig fra den vurderingen som ble gitt da PUD-en ble behandlet i Stortinget i 2009. Men dette er et marginalt prosjekt. Det ble sagt i 2009, da Stortinget vedtok det, at det først og fremst var gassløsningen som ville bidra til at dette ville være marginalt lønnsomt. Så har det vært en kostnadsvekst i utbyggingen av Goliat-feltet, og det har ikke forbedret lønnsomheten knyttet til det. Men vurderingen er at dette er innenfor de utfordringer som man så da PUD-en ble behandlet i Stortinget, og at lønnsomheten fortsatt er marginalt negativ hvis man ikke får til gassløsningen – og marginalt positiv hvis den blir realisert.

Presidenten: Kari Elisabeth Kaski – til oppfølgings spørsmål.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:13:03]: Det er sannsynlig at staten Norge aldri kommer til å tjene penger på Goliat-utbyggingen i Barentshavet. Kanskje taper vi. Feltet har en kostnadssprekk på over 20 mrd. kr. Olje- og energiministeren har valgt å være et ukritisk postbud for oljeselskapenes synspunkter når Stortinget har spurt om lønnsomheten, heller enn å svare på spørsmålene våre, for departementet rapporterer årlig om disse tallene.

På grunn av skattesystemet tar staten Norge størstedelen av risikoen ved en feltutbygging. Staten kan ha

tapt 50 mrd. kr i skatteinntekter. Kan statsministeren nå love at man nå vil legge fram vurderinger av når staten Norge vil tjene penger på Goliat? Og når man beregner dette, vil man da følge regjeringens egen veileder for utbygging av oljefelt – som ble gitt ut i år – der det står at lønnsomheten «skal vises som nåverdi med myndighetenes 7 pst. avkastningskrav»?

Statsminister Erna Solberg [11:14:08]: Da den rød-grønne regjeringen la frem forslaget om å utbygge Goliat, i 2009, var det klart at dette ikke var et av de absolutt mest lønnsomme prosjektene på norsk sokkel. Det var et marginalt lønnsomt prosjekt på det tidspunktet, men SV gikk altså med åpne øyne inn og stemte for Goliat-utbyggingen på det tidspunktet. Da ruller jo egentlig toget for den typen utbygging – når man har satt i gang og vedtatt en PUD. Og da løper kostnadene.

Dette er et prosjekt hvor det har vært for dårlig kostnadskontroll, og det har vært store utfordringer knyttet til det. Vi kan selvfølgelig gå igjennom enda flere vurderinger av hvordan det er, men det er store endringer som skjer. Hvilken oljepris man legger til grunn, vil være helt avgjørende for hvilken lønnsomhet det vil være i fremtiden. Oljeprisen har på et tidspunkt vært på nesten 140 dollar fatet og har vært nede på under 30 i løpet av perioden etter dette. Så dette er løpende vurderinger som aldri vil ligge helt fast, fordi endringene, særlig i oljepris, vil være så store.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Une Bastholm (MDG) [11:15:35]: Vi skal over til noe veldig grunnleggende og livsviktig, og noe som til og med grunnloven vår nå omtaler, nemlig retten til ren luft.

Vi antar at gjennomsnittlig 185 personer dør for tidlig som følge av luftforurensing i Oslo hvert år. Det er et tall som er basert på Folkehelseinstituttets forskning om hvor mange som får forkortet livet sitt på grunn av svevestøv i Oslo. 200 000 mennesker, dvs. en fjerdedel av Oslos befolkning, lever i farlig høy forurensing i Oslo om vinteren. På dager med akutt høy forurensing trengs altså akutt tiltak. Derfor blir de nye, økte bompengetakstene nå ytterligere tredoblet på de enkeltdagene når konsentrasjonen av helsefarlig NOx i Oslo-lufta kommer til å være på et rødt nivå og politikerne er forpliktet til å innføre tiltak. Alternativet til disse takstene er dieselforbud.

Samferdselsministeren sier til VG denne uken at han reagerer på at Oslo bystyre ønsker å innføre beredskapstakster på dager med svært dårlig luft. Han kaller bompengepolitikken sterkt usosial. Han er også imot dieselforbud, og han kommer ikke med andre forslag til tiltak for å hindre helsefarlig luft på disse enkeltdagene.

Kan statsministeren avklare om hun er enig med Ketil Solvik-Olsen i at det er viktigere med lave bompenger – også på disse få, røde versting-dagene – enn hensynet til de tusener av barnehagebarn og personer med astma og luftveisplager som må være inne på disse dagene? Eller er statsministeren enig i at Oslo bør iverksette akuttiltak på versting-dagene?

Statsminister Erna Solberg [11:17:10]: Regjeringen har åpnet for alle de akuttiltakene som Oslo kommune nå bruker, og som Bergen kommune har brukt, etter ønske fra de store byene. Vi har ikke gjort en særskilt vurdering av hvert enkelt tiltak eller gjort en vurdering av om det eller det tiltaket bør gjennomføres der eller der. Vi har nemlig respektert at det er kommunene som har ansvaret for å iverksette disse tiltakene.

For Høyres vedkommende har vi vært tilhengere av mange av disse akuttiltakene og hjemlene for dem. Alternativet ville vært som man gjorde i Bergen, at man får bilinnkjøringsforbud eller alternative datoer.

Man kan alltid diskutere hvor terskelen skal være for at situasjonen er så akutt at de store, inngripende tiltakene vil være at man må forandre måten man kommer seg på jobb på, eller at man kanskje må vurdere om muligheten til å komme seg på jobb er til stede.

Jeg har respekt for at det er det lokale folkestyret som skal gjøre disse avveiningene og ta disse bestemmelsene, men da mener jeg også at lokalpolitikere skal stå i den debatten selv og ikke nødvendigvis mene at det skal være en diskusjon hvor Stortinget eller regjeringen skal ta stilling til hvert enkelt tiltak. Da må man ha den partipolitiske debatten om hva man mener er riktig, også i form av en lokalpolitisk diskusjon.

Une Bastholm (MDG) [11:18:31]: Det siste er jeg enig i, men det er absolutt ikke det som er spørsmålet her. Det stemmer at Oslo Høyre var med på vedtaket om beredskapstakster i bomringen for ett år siden. Nå, når det faktisk er aktuelt å innføre det, har partiet vært kritisk og mener det bør vurderes om et forbud mot dieserbiler er et bedre akuttiltak.

Paradoksalt nok kommer Høyres utspill som en følge av at staten ikke har sørget for at Oslo har hjemmel til å miljødifferensiere beredskapstakstene, slik at biler som slipper ut lite NOx, som bensinbiler, hybridbiler og Euro 6-lastebiler, skjermes. Bystyret er enig om at det å innføre miljødifferensiering så snart som mulig er klokt, men da må staten endre forskriften, og det somles det med.

Hvilke tiltak mener statsministeren at Oslo skal iverksette nå i vinter på disse få dagene med akutt høy forurensing? Hva mener statsministeren at vi har i verkøykassen som Oslo kommune ikke allerede bruker?

Statsminister Erna Solberg [11:19:31]: Jeg mener at dette er en diskusjon som Oslo-politikerne skal ta, ikke statsministeren. Det er ikke jeg som skal levere menyen for Oslo-politikerne. Vi har faktisk utvidet den menyen betydelig med de hjemlene vi har gitt, knyttet til de enkelte tiltakene. Det er lokalpolitikernes ansvar å fatte beslutninger innenfor de rammene som ligger der, og da må lokalpolitikere også gjøre det.

Det betyr at det ofte vil være diskusjon internt i hvert enkelt parti f.eks. om man skal forby biler på noen dager fordi det gir mer effekt, eller om man bare skal si at hvis man har god råd, og det er viktig nok for den enkelte, eller hvis man er en viktig nok person, eller hvis høye priser ikke betyr noe, så kan man kjøre inn og forurense, eller om man skal ha et tiltak som gjelder alle, uansett om man har god råd eller ikke. Jeg mener at dette er et lokalpolitisk spørsmål, som ikke statsministeren skal være overdommer i. Politikerne fra Høyre i Oslo og Bergen kommer sikkert på noen punkter til ulike konklusjoner basert på sine beslutninger om det. Det finnes ikke én mal og én standard.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:20:49]: I dag går bygningsarbeidarar i Oslo til politisk streik for å sikra eit seriøst arbeidsliv i bransjen. Samtidig har me òg til behandling i Stortinget forslag frå fleire parti om å stramma opp bemanningsbransjen og forby innleige, med ulike avgrensingar, nettopp fordi det i enkelte delar av arbeidslivet vårt er i ferd med å utvikla seg halvkriminelle tilstandar med null respekt for folk og null respekt for fagkunnskap.

Så langt har signalet frå regjeringsspartia vore at for dei er ein sokalla fleksibilitet viktigare enn å gå i klinsj med problema som dei tilsette og organisasjonane deira tek opp. Det er i lys av dette me høyrer at Direktoratet for byggkvalitet har endra praksis for søknader om sentral godkjenning. Dei meiner at det ikkje lenger skal vera krav om eigne tilsette med relevant fagbrev, sveinebrev eller meisterbrev for å få sentral godkjenning av arbeidet som vert utført. Då Stortinget behandla endringane i plan- og bygningsloven i 2015, var poenget at utvida seriositetskrav i ei frivillig sentral godkjenningsordning var noko som skulle koma i tillegg til dei gjeldande krava om faglege kvalifikasjonar. Det stod faktisk òg i forslaget frå regjeringa:

«Nye krav til foretakene skal gi større sikkerhet for kvaliteten og seriositeten (...) Intensjonen er å styrke sentral godkjenning som virkemiddel for kvalitet i byggetiltak gjennom å skjerpe kravene til sentralt godkjente foretak.»

Då trudde me at dette kom til å verta fiksa og følgt opp. Likevel ser me at krava i forskriftene vert svekte.

Spørsmålet mitt til statsministeren er kvifor regjeringa aksepterer at det ikkje lenger skal vera krav om eigne tilsette med fagbrev for å få sentral godkjenning.

Statsminister Erna Solberg [11:22:48]: Jeg må innrømme at forskrifter i en underliggende etat er litt langt nede på forberedelseslisten for en statsminister før en muntlig spørretime. Men siden jeg har vært statsråd med ansvar for dette for veldig lenge siden, må jeg bare si at det har vært en utfordring at byråkratkravene knyttet til en del av de sentrale godkjenningssystemene har vært store. Det har vært et behov for å gjøre forenklinger i dem. Og kvalitetskravene til foretakene er styrket. Foretakene skal levere enda bedre på det, og så får de et ansvar for å vurdere om folk innenfor sitt selskap klarer å følge opp kravene til selskapet som helhet.

Jeg må si at detaljene i reguleringen i denne forskriften er litt lavere ned enn hva jeg på stående fot kan svare på i muntlig spørretime.

Hadia Tajik (A) [11:23:47]: Eg kan for så vidt ha respekt for at enkelte spørsmål kan vera detaljerte. Men eg registrerer at svaret frå statsministeren føyer seg inn i eit mønster der det handlar meir om fleksibilitet enn om respekt for fagkunnskap og kompetansen til fagfolk. Leiaren for Byggmesterforbundet, Frank Ivar Andersen, har påpeikt at regjeringa med desse endringane setter «hele forståelsen av kompetansebehovet for bygningsarbeid i vanry.»

Det er eit ganske sterkt sitat. Sjølv om statsministeren kanskje ikkje kan gå inn i detaljane i forskrifta, ønskjer eg i alle fall å høyra om statsministeren har ei forståing for det leiaren for Byggmesterforbundet seier, og korleis ho kjem til å følgja opp tilbakemeldinga som han gjev.

Statsminister Erna Solberg [11:24:40]: Vi skal følge det opp, og ikke minst skal vi sikre at det vi sier til Stortinget at skal gjennomføres med høyere kvalitet, skal gjennomføres med høyere kvalitet.

Så er spørsmålet om det betyr at alle skal ha en eksakt type fagkompetanse definert i forskrift, eller om man skal ha et krav til at selskapet kan levere på kvalitetskravene som fastsettes, det sjekkes gjennom den sentrale godkjenningen – og om det er to forskjellige typer normer.

Plan- og bygningsloven har stilt mange tekniske krav, profesjonskrav o.a. opp gjennom årene som har bidratt til at det har blitt enda vanskeligere for folk å komme inn i arbeidslivet, som har bidratt til at selskaper har ramlet ut av arbeidslivet, og som har bidratt til at folk med dysleksi har hatt større problemer med å jobbe i bygg- og anleggsbransjen. Det er ikke bare enkle ting knyttet til mer og mer skriftliggjøring og krav om fagkompetanse på alle områder.

Presidenten: Arild Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Arild Grande (A) [11:25:49]: Eksemplet som var oppe i Hadia Tajiks spørsmål er dessverre ikke unikt. Regjeringen har kommet med en rekke endringer som i sum svekker statusen for fagutdanning innen bygg og anlegg. I arbeidslivspolitikken gjennomfører de endringer som svekker mulighetene for et seriøst og organisert arbeidsliv, de sitter stille og ser på utviklingen med økt innleie, og de kommer ikke med noen nye tiltak i budsjettet mot arbeidslivskriminalitet. Arbeidere opplever stadig svekkelse av rettigheter, at bemanningsbyråer på mange arbeidsplasser er største arbeidsgiver, og at de ofte taper konkurransen mot useriøse aktører som baserer seg på utenlandsk arbeidskraft.

Hvilket signal sender dette til unge mennesker som i dag vurderer om de skal ta seg en utdanning innen byggfag? Og hvis folk nå rømmer fra disse yrkene, hvem skal da bygge landet?

Statsminister Erna Solberg [11:26:45]: Heldigvis er det slik at under denne regjeringen bygger vi mer vei ved hjelp av norske selskaper, og vi har høy aktivitet totalt sett. Det betyr at etterspørselen etter arbeidskraft i disse bransjene er høy, og det har vi sett på ledighetstallene, som i begynnelsen etter oljeprisfallet var ganske høye innfor bygg og anlegg. Nå har de falt ganske betydelig. Det betyr at i sum er det stor etterspørsel etter fagkompetanse, men også aktivitet på disse områdene. At man rømmer fra disse fagområdene, vil ikke jeg underskrive på. Jeg vil heller ikke underskrive på den beskrivelsen av regjeringens politikk som representanten Grande har.

Ikke alt dreier seg om penger. Når vi f.eks. tar et initiativ overfor EU-kommisjonen om den grenseoverskridende kriminaliteten, arbeidslivskriminaliteten, at vi kan følge opp de bemanningsbyråene som kommer, er det et viktig tiltak. Sannsynligvis er det det viktigste og mest effektive – hvis vi får det til med EU-kommisjonen – av mange av de tiltakene som har vært oppe for å følge opp at vi ikke undergraver norske arbeids- og miljøbetingelser i forbindelse med at det er flere fra andre land som kommer og jobber.

Presidenten: Willfred Nordlund – til oppfølgingsspørsmål.

Willfred Nordlund (Sp) [11:28:03]: Jeg merket meg at statsministeren understreket at hun var av den formening at kvalitetskravene var styrket i forbindelse med kravene til fagarbeidere og til dette med sentral godkjenningssystemet. Innføring av nullkrav til ansatte fagarbeidere ved søknad om sentral godkjenning bryter markant mot flere sentrale elementer, som statsmi-

nisteren tidligere har vært opptatt av at vi skal vedlikeholde i norsk byggebransje, og for så vidt gjennom den norske modellen.

Fra 1. oktober er det mulig for foretak med faglig ledelse og med utdanning på ingeniørnivå å få sentral godkjenning som utførende uten å ha egne ansatte med fag-, svenne- eller mesterbrev. Mange mener at det undergraver sentral godkjenningsordning som virkemiddel for å vite om firmaet har praktisk gjennomføringsevne når kommunene, bl.a., skal utlyse oppdrag. Da blir spørsmålet: Deler statsministeren utsagnet fra administrerende direktør for Skanska om at kvaliteten på byggeplassen blir best med et arbeidsliv som er basert på faste ansettelser, og ikke basert på at det er selskap som kun kan leie inn midlertidige uten fagbrev?

Statsminister Erna Solberg [11:29:18]: Regjeringen har slått fast at vi mener at faste ansettelser skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv, og det er vi opptatt av. Å stille faglige krav til selskapene betyr at de må møte kvalitetskrav som selskap og ha kompetanse på disse områdene. Det er det sentral godkjenning dreier seg om.

Siden jeg har vært statsråd med ansvar for dette, for 15 år siden, kan jeg fortelle en historie på slutten av denne spørretimen. Jeg var på besøk i Bømlo kommune, hvor teknisk sjef fortalte at etter at vi hadde gjort dette med sentral godkjenning og innført alle disse kompliserte kravene, så sa han at ja, de har ett firma som leverer de beste søknadene, men bygger de skjevste husene, for snekkeren klarer visst ikke dette med vater, men sekretæren jobbet på kontoret her før, og hun er god til å skrive søknader!

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:30:19]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 6, fra representanten Lars Haltbrekken til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Nisrin El Morabit.

Spørsmålene 8 og 9, fra henholdsvis representantene Liv Signe Navarsete og Carl-Erik Grimstad til forsvarsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:30:45]: «Etter gjeldende norsk regelverk er innskudd i norske banker sikret med inntil 2 millioner kroner gjennom Bankenes sikringsfond. Dette sikrer at folks sparepenger er trygge selv om banken deres blir ute av stand til å tilbakebetale innskudd. Dette regelverket har over lengre tid vært under press fra EU. Den 7. november ble det meldt på regjeringens nettsider at statsråden nå ser muligheten for enighet med EU.

Vil dagens nivå på innskuddsgarantien bli videreført i tråd med Banklovkomisjonens anbefalinger?»

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Siv Jensen [11:31:24]: Både mine forgjengere og jeg har jobbet aktivt overfor EU for at Norge skal kunne videreføre innskuddsgarantidekningen på 2 mill. kr per innskyter per bank.

Dette er en viktig sak for Norge. Selv om direktivet foreløpig ikke er tatt inn i EØS-avtalen, har regjeringen allerede fremmet forslag til gjennomføring av direktivet for Stortinget i Prop. 159 L for 2016–2017. I lovforslaget er det lagt opp til å videreføre gjeldende dekningsnivå på 2 mill. kr i tråd med Banklovkomisjonens utkast. Med dette som utgangspunkt har jeg fortsatt å drøfte saken med EU.

Innskuddsgarantidirektivet åpner for at land som har et høyere dekningsnivå, kan videreføre dekningsnivået til utgangen av 2018. Denne ordningen ble vedtatt som et resultat av det norske påvirkningsarbeidet. Regjeringen har flere ganger tidligere orientert Stortinget om at vi vil komme tilbake til denne saken overfor EU i tilknytning til arbeidet med å innlemme direktivet i EØS-avtalen.

Jeg har nylig hatt møte om saken med EU-siden. Der har jeg fremhevet at saken er viktig for Norge. Jeg opplever at det nå er forståelse for Norges syn, og at vi blir lyttet til. Jeg er glad for at det er bevegelse i saken, og at det kan nærme seg en løsning, selv om det fortsatt gjenstår arbeid. Regjeringen vil derfor orientere Stortinget når det er noe mer konkret å meddele.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:33:03]: Innskuddsgarantiordningen er særdeles viktig. Den er ikke bare viktig for bankkundene og for at en skal få ut de innskuddene en har hatt, men også viktig for bankene og i siste instans viktig for det norske samfunnet. Det er klart at hvis det er en bankkrise i anmarsj, vil en risikere at folk vil tømme sine bankkontoer i frykt for ikke å få ut de pengene en har. Det vil kunne få alvorlige og eskalerende konsekvenser for en krise i anmarsj.

Derfor er mitt spørsmål: Mener finansministeren, dersom vi ikke får opprettholde den innskuddsgarantien og det nivået vi har på innskuddsgarantien i dag, at vi vil være bedre eller dårligere rustet til å møte en krise og hindre at en krise oppstår i norske banker?

Statsråd Siv Jensen [11:33:55]: Jeg mener at jeg ga et ganske fyllestgjørende svar på hva jeg mener om denne saken i det første svaret jeg ga. Dette er en viktig ordning, det er vi enige om. Det er flere tidligere finansministere, som jeg, som har jobbet aktivt for å sikre Norge en god ordning på dette, og den dialogen har vi med EU-siden. Min ambisjon er at vi snart skal få en løsning på dette som ivaretar våre interesser i saken.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:34:30]: Jeg vil gjerne be statsråden om å være litt mer konkret knyttet til det, for tidligere har finansministeren redegjort for at vi må erkjenne at innskuddsgarantien vil bli endret, og at vi ikke kan forvente å opprettholde det regelverket vi har i Norge i dag. Det er nettopp derav mitt spørsmål var om dagens nivå på innskuddsgarantien vil bli videreført eller ikke.

Statsråd Siv Jensen [11:35:00]: Jeg gikk i mitt første svar grundig igjennom hele historieforløpet i forbindelse med denne saken, hvordan regjeringen har jobbet aktivt mot EU-siden for å ivareta norske interesser på en best mulig måte. Det gjør vi fortsatt. Mitt håp er at vi får en løsning på dette innen rimelig tid. Det er jo selvfølgelig sånn at utgangspunktet for alt regjeringen foretar seg inn mot EU-siden i denne saken, er å sikre at Norge får en best mulig løsning på dette i tråd med våre interesser.

Spørsmål 2

Une Bastholm (MDG) [11:35:49]: «52 land, inkludert resten av Norden, har mer finansiell åpenhet enn Norge, ifølge Tax Justice Network i 2015. Lite har endret seg i Norge siden Stortinget 5. juni 2015 vedtok at det skulle opprettes «et norsk offentlig eierskapsregister for å sikre åpenhet om eierskap i norske selskap og styrke innsatsen mot skattekriminalitet, korrupsjon og hvitvasking».

Vil statsråden sørge for et slikt register som er åpent tilgjengelig, inkluderer børsnoterte selskaper og omfatter alle eiere?»

Statsråd Siv Jensen [11:36:24]: Først vil jeg presisere at Tax Justice Networks rangering ikke bare baserer seg på den såkalte finansielle åpenheten i et land, men også på hvilken betydning en økonomi har i internasjonal sammenheng. Hvis vi ser bare på finansiell åpenhet, er

Norge nummer 11 av ca. 100 land i rangeringen til Tax Justice Network.

Stortinget har fattet to ulike anmodningsvedtak om opprettelse av to ulike registre. Det ene gjelder åpenhet om eierskap i norske aksjeselskaper og ble vedtatt i 2014, det andre gjelder et register som følger opp EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv og anbefalingene fra Financial Action Task Force, FATF. Det er dette anmodningsvedtaket som representanten refererer til.

Sistnevnte register omtales som et register over reelle rettighetshavere. Hvitvaskingslovutvalget har utredet spørsmålet om å opprette et slikt register, og Finansdepartementet arbeider nå med en lovproposisjon som følger opp denne utredningen.

Et register over reelle rettighetshavere skal gi informasjon om fysiske personer som i siste instans eier eller kontrollerer juridiske personer. Det vil ikke være aktuelt å stille krav om at alle eiere skal registreres som reelle rettighetshavere, fordi det ikke er formålet med registret. Verken FATF eller EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv stiller krav om at børsregistrerte selskaper skal inngå i registeret så lenge åpenhet om hvem som eier og kontrollerer selskapet, er tilstrekkelig.

De landene jeg er kjent med som har opprettet eller er i ferd med å opprette registre over reelle rettighetshavere, gjør alle unntak for børsregistrerte selskaper. Begrunnelsen for at børsregistrerte selskaper ikke er omfattet, synes å ligge i regelverket om verdipapirhandel.

Flaggreglene sikrer at markedet løpende holdes oppdatert om endringer i eierskapet. Det skal flagges når eiere ved opp- eller nedsalg passerer fastsatte grenser for eierskap. Slike meldinger til markedet ligger åpent ute på internett. I tillegg gir regnskapsloven regler om hvilken informasjon som skal gis om eiere av aksjer i børsregistrerte selskaper. Dette omfatter ikke bare opplysninger om direkte eiere, men også indirekte eiere. Regnskapene er offentlig tilgjengelig mot betaling, og det finnes i dag flere tjenester på internett som tilgjengiggjør informasjon fra regnskapsrapporteringen.

Etableringen av et register over reelle rettighetshavere har berøringspunkter til oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak fra 2014 om økt åpenhet om registrerte aksjeeiere. Dette anmodningsvedtaket er til oppfølging i Nærings- og fiskeridepartementet. I budsjettproposisjonen for NFD for 2018 har regjeringen signalisert at vi tar sikte på å fremme en proposisjon om nødvendige lovendringer i løpet av denne stortingssesjonen.

Une Bastholm (MDG) [11:39:21]: Jeg vil jo mene at det betyr noe hvor stor en økonomi er, for hvor stort ansvar den økonomien – også staten Norge – har for å ha gode regelverk for økonomisk åpenhet og for å un-

gå skattekriminalitet og annen økonomisk kriminalitet.

Når det kommer til å ta initiativ mot skatteparadiser og generelle åpenhetstiltak på eierskap og skatt, har Norge vært langt bak land det er naturlig å sammenligne oss med. Vi er langt fra noen pådriver på noen måte i dette arbeidet. Som finansministeren er inne på, har flere land, som Danmark og Storbritannia, allerede innført register for reelle rettighetshavere, altså egentlige eiere av selskaper. Alle EU-land har krav om land-for-land-rapportering for store banker. Norge har ingen av delene. I praksis dilter Norge etter andre land, EØS, OECD og multilaterale initiativer. For eksempel innføres nå EUs hvitvaskingsdirektiv først etter at det ble EØS-relevant – og vi er pent nødt. Og som finansministeren var innom, er dette noe som skjer nå, etter ...

Presidenten: Tida er ute.

Statsråd Siv Jensen [11:40:30]: Jeg er ikke enig i at Norge dilter etter andre land på dette området.

Jeg er helt enig med representanten i at det å ha godt regelverk som sikrer økonomisk åpenhet, er et av flere viktige virkemidler for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Her har det for det første vært veldig bred enighet i Stortinget om at vi skal fortsette å jobbe aktivt i internasjonale fora for å sikre størst mulig grad av åpenhet, og Norge har altså gjennom 30 år vært pådriver for økt åpenhet og utveksling av opplysninger. Det har vi primært gjort gjennom internasjonale fora og da særlig gjennom OECD. Og vi har oppnådd gode resultater, både gjennom avtalenettverk og aksept for automatisk utveksling av kontoopplysninger.

Det betyr at vi nå i hvert fall har kommet dit at dette med hemmelighold av bankopplysninger, f.eks., langt på vei er historie. Norge har 90 skatteavtaler som legger til rette for informasjonsutveksling... og der var tiden ute.

Presidenten: Tida er ute.

Une Bastholm (MDG) [11:41:37]: Det finansministeren nå sier, er for så vidt i tråd med det statssekretær Jørgen Næsje nylig sier i Aftenposten, hvor han gir inntrykk av at Norge er en pådriver for økonomisk åpenhet. Han sier også at hemmelighold av bankopplysninger langt på vei vil være over i 2017. Jeg mener, med all respekt, at det er nokså naivt å tro at bankinformasjonsutvekslingsavtaler om enkeltpersoners plassering i skatteparadiser sikrer åpenhet, slik verden ser ut i dag. Kunder som ønsker å være hemmelige, kan allerede holde verdier gjennom selskapsstrukturer og truststrukturer. Da omgår de åpenheten.

Så jeg tror jeg avslutter med å stille et spørsmål som går tilbake til det som var det opprinnelige spørsmålet, nemlig eierskapsregister. Det er på tide med et skikkelig kraftiltak nå mot økonomisk kriminalitet og for økonomisk åpenhet. Når kan Stortinget forvente at vi får på plass et samlet eierskapsregister med åpenhet også om aksjeeierskap?

Statsråd Siv Jensen [11:42:33]: I mitt første svar svarer jeg grundig på hvilket arbeid regjeringen har gående for å fremme lovproposisjoner til Stortinget basert på de anmodningsvedtakene som vi følger opp, og regjeringen jobber så fort vi kan for å legge disse frem for Stortinget så snart som mulig.

Det jeg derimot ikke er enig i, er at vi har en naiv tilnærming til dette. Jeg er helt enig i at det er en utfordring at noen søker å hemmeligholde informasjon, eller gjemme bort kapital eller hva det måtte være, og det er nettopp gjennom mye av det arbeidet som nå har skjedd, gjennom et omfattende internasjonalt samarbeid, at det nå begynner å bli vanskeligere og vanskeligere å gjemme seg. Det skal vi være glad for, for det betyr at det er lettere å avdekke dette, avsløre dette og få gjort noe med det, og ikke minst også straffeforfølge dem som begår ulovligheter.

Spørsmål 3

Ivar Odnes (Sp) [11:43:40]: «VG har avslørt at Vegtilsynet ikkje har gjennomført inspeksjon på bruer i tråd med dei rutinane som ligg føre. Brukollaps kan gje alvorlege konsekvensar for liv og helse, men òg for trafikkavviklinga, noko hendinga ved Skjeggstad bru på E18 synte. Manglande kontroll har vore meir regelen enn unntaket, skal ein tru VG sine avsløringar.

Kan statsråden stadfesta at rutinane ikkje er følgde, og kva vil statsråden i tilfelle gjera for å sikra at bruene er trygge, slik lova krev?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:44:18]: Jeg er opptatt av at det skal være trygt å ferdes på norsk infrastruktur, både på vei, på jernbane, i lufta og til vanns. Derfor har vi i vår regjeringsperiode økt bevilgningene til vedlikehold av infrastrukturen kraftig. Både på vei og jernbane er bevilgningene tilnærmet fordoblet, og noen ganger mer enn det, nettopp for at vi skal kunne redusere det forfallet som VG og andre aviser har omtalt i lange perioder. I denne saken er det viktig å påpeke i forhold til spørsmålet at det ikke er Vegtilsynet som gjennomfører inspeksjoner, det er Vegvesenet som skal gjennomføre inspeksjoner. Vegtilsynet skal føre tilsyn med at Vegvesenet gjør jobben sin.

Det tilsynet som en her snakker om, ble startet opp for flere år siden, men nylig har vi fristilt Vegtilsynet, slik at det ikke lenger ligger under Vegdirektoratet. Det er viktig å ha et uavhengig veitilsyn. Vegtilsynet har gjennomført sine tilsyn med en risikobasert vurdering, og de har funnet at det er flere avvik. De gjennomførte en runde i Statens vegvesen både i region Nord og i region Vest, og det er det VG nå omtaler. Så har VG gjort en jobb i tillegg for å se på de andre regionene.

Den informasjonen som framkom i tilsynet, har departementet, og selvsagt også Statens vegvesen, vært kjent med. De har erkjent at det har vært manglende inspeksjonsrutiner og registreringer i det bruforvaltnings-systemet de har, som heter Brutus. Det er viktig at informasjon registreres, for selv om en kan ha veldig kompetente folk, som har kontroll på sine oppgaver, er det viktig at informasjonen blir gjort tilgjengelig for alle, og at det ikke kun sitter i hodet på enkelte personer.

Med bakgrunn i de tilsynsrapportene som Vegtilsynet har lagt fram, har Statens vegvesen satt i gang et nasjonalt prosjekt for å tette hullene i forvaltningen av broene på riks- og fylkesveiene. De innrømmer altså at det ikke har vært godt nok, og at de må ta i bruk de systemene som finnes. Problemet her er egentlig ikke at det ikke finnes systemer, problemet er bare at de ikke er blitt praktisert fullt ut alle steder. Det er en feil og en mangel som må utbedres. Jeg har hatt møte med Vegtilsynet for å forsikre meg om at vi har all informasjon, at den er oppdatert, at det ikke er ting i VGs artikler som ikke vi også har vært kjent med. Jeg har også stor tillit til den jobben Vegtilsynet har gjort, og måten tilsynet vil følge opp dette med Vegvesenet videre på. Vi har også innkalt Vegdirektoratet til møte for å få en grundig redegjørelse i saken og forsikre oss om at de tiltakene de har varslet tidligere og satt i gang prosesser på, blir gjennomført med høyeste viktighet, og at det kommer resultater ut av dette. Det er viktig at Vegvesenet følger opp de veielementene vi eier, slik at alle som ferdes i Norge, opplever at veiene er trygge å kjøre på, og at en har kontroll på situasjonen.

Ivar Odnes (Sp) [11:47:23]: Eg takkar for svaret. Det er som statsråden òg seier – rutinane er til for å følgjast, og det er viktig at alt vert loggført for at vi skal kunna gjera dei gode vurderingane når vi skal tildela budsjett og verkemiddel til dei ulike etatane. Eit spørsmål som det er grunn til å stilla, er: Står vi framfor liknande tilstandar på andre sektorar? Det er jo ikkje berre vegbruer som er kritiske installasjonar på samferdselssektoren. Vi har det òg innanfor bane, flytransport og båttransport. Det er viktige installasjonar som betyr mykje for både tryggleik og framkome for dei ulike samferdselstiltaka.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:48:18]: Akkurat nå har det vært veiene som har vært omtalt. Men vi har både tett og god oppfølging av de ulike tilsynene, både Luftfartstilsynet og Jernbanetilsynet o.l., for å sikre at de kan gjøre den jobben vi forventer, nemlig å føre tilsyn med de aktørene som både bygger og vedlikeholder infrastruktur, men som også ferdes på norsk infrastruktur, spesielt er det viktig innenfor luftfart og innenfor jernbane.

Det er et kjent faktum at infrastrukturen ikke er i den stand en skulle ønske. Forfallet har bygd seg opp over lang tid, og det har VG – for å ta VG – omtalt flere ganger. Rådgivende Ingeniørers Forening legger med jevne mellomrom fram en statusrapport for infrastruktur i Norge som viser et etterslep som de selv har regnet til å være på flere tusen milliarder kroner. Da sier det seg selv at ting ikke er som de skal være. Men det er viktig at vi er bevisste på situasjonen, slik at ikke folk ferdes på feil grunnlag og utsetter seg selv for risiko. Derfor er det viktig at vi vedlikeholder mer ... (presidenten klubber).

Presidenten: Tida er ute.

Ivar Odnes (Sp) [11:49:27]: Det er jo fleire medium som har fylgt opp saka og trekt fram ein del bruer frå ulike område i landet. Det er fylkesvegar, og det er kommunale vegar, men det er òg dei statlege vegane som vi har ansvaret for. Statens vegvesen svarer ut ein del av dei konkrete bruene som vert trekte fram, at det har vore gjort og vert gjort noko, men eg er lite grann usikker på om vi og statsråden har god nok oversikt over vedlikeholdsetterslepet på bruene våre i Noreg no, slik at vi kan ha eit godt nok grunnlag for å seia at vi løyver så og så mykje på vedlikehald og så og så mykje på nye investeringar for neste år.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:50:21]: Det er nettopp mangelfull registrering som gjør at en har fått denne saken. Derfor er det viktig at Vegvesenet rydder opp i det så snart som mulig. De er i gang med en prosess, og det er også viktig at de oppdaterer informasjonen i sine registre, nettopp for at vi skal ha trygghet for at den informasjonen som gjerne mange enkeltpersoner sitter på, også kommer inn i et system som gjør at vi med sikkerhet kan fortelle hvordan vedlikeholdssituasjonen er, og hvor en trenger midler. Når det er sagt, har vi i vår regjeringssperiode tilnærmet doblet bevilgningene til vedlikehold både på vei og på jernbane. Innenfor tunnelsikkerhet, som vi har prioritert aller høyest, er bevilgningene mer enn firedoblet – fra rundt 600 mill. kr da vi overtok, til nå 2,5 mrd. kr. På brobevilgningssiden så en at bevilgningene i 2012/2013 var på rundt 400–480 mill. kr i året. De siste to årene har bevilgningene vært på nesten 1 300 mill. kr i året. Så selv om vi ikke er i

mål med å ta ned forfallet, har vi altså på dette området mer enn doblet bevilgningene for å gjøre Vegvesenet i stand til å redusere forfallet.

Spørsmål 4

Sverre Myrli (A) [11:51:45]: «Kabotasje foregår i stort omfang i Norge i dag, både i lovlig og ulovlig form. Skal vi begrense kabotasje generelt og bekjempe ulovlig kabotasje spesielt, må dette løses i samarbeid med andre land og i samarbeid med EU.

Hvilke initiativ har statsråden tatt internasjonalt for å finne en løsning på kabotasjespørsmålet etter at han orienterte om dette i Stortinget i vår?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:52:24]: Det er viktig at vi har en godt regulert transportsektor. Det handler både om gode konkurransevilkår internt i næringen, sånn at de aktørene som driver lovlig, som er framoverlent, nyskapende og driver effektivt, vinner i konkurransen, og ikke at de som jukser og bedrar, vinner.

Det er viktig at vi har ferdsel på tvers av landegrensene. Derfor er det viktig at man finner fram til mest mulig internasjonal enighet om hva slags regler som bør ligge til grunn for det. Mye av det som går på norske lastebiler, bl.a. fisk, handler om å eksportere norske verdier og skape arbeidsplasser i Norge.

Vi er opptatt av å ha en god situasjon på dette området. Det handler om at transportselskap i Norge med sikkerhet skal kunne rekruttere unge inn i yrket og vite at de kan leve av det, og det handler om trafikksikkerhet på norske veier og å sikre at når vi selv legger stor vekt på både kjøretøyt teknisk stand og på kunnskapene og kvalifikasjonene til sjåførene, gjelder det også våre utenlandske gjester på norske veier.

Den mobilitetspakken som EU-kommisjonen har lagt fram forslag om, bekymrer meg på noen områder, fordi den legger opp til det som vi oppfatter som en liberalisering av kabotasje. Ja, lovlig kabotasje er for så vidt greit. Men hvis lovlig kabotasje utvides veldig mye, vil det undergrave konkurransevnen i Norge. Ulovlig kabotasje skal vi uansett bekjempe. Det er vi enige om.

For å sikre at norsk syn blir hørt i denne saken, har vi blitt med i det som heter Road Alliance, som er en samling av flere av våre venner i Europa, nettopp for å sikre at kabotasjereguleringen ikke utvides så mye at det skaper utfordringer både for transportsektoren, trafikksikkerheten og arbeidssituasjonen til dem som jobber i bransjen. Vi har hatt flere møter i denne sammenhengen. Den 7. juni arrangerte alliansen et ministermøte i Luxembourg. Tidligere statssekretær i departementet deltok fra norsk side. Vi har også hatt deltakelse fra administrativt nivå på andre møter, og jeg er kjent med at

det planlegges et nytt møte der jeg håper å få delta selv. Det er viktig at vi på et tidlig tidspunkt kommer i inngrep med de prosessene som skjer i EU. Kommisjonens forslag er ikke nødvendigvis det endelige forslaget. Her ser man at det er betydelig kamp mellom ulike syn i EU-landene. Der ønsker vi å være med og belyse dette og prøve å påvirke det som faktisk legges fram. Det er der man har den største påvirkningskraften.

Mitt ønske er å ikke liberalisere kabotasjereguleringen, men heller gjøre det mer restriktivt. Det er vel og bra at utenlandske transportører som kommer til Norge med last, også kan ta varer ut av landet. Men det at de kjører videre inn i Norge på dårlige dekk og med dårlig kvalifiserte sjåfører, ønsker jeg minst mulig.

Sverre Myrli (A) [11:55:34]: Jeg tror jeg kan si at samferdselsministeren har hele Stortinget bak seg i kampen mot å liberalisere kabotasjereguleringen ytterligere.

Jeg står her med et oppslag fra Bergens Tidende nå på søndag. Der står det om bilberger Bjørn Læg Reid fra Eidfjord Bilberging, som sist fredag brukte fem timer på å berge et litauisk vogntog. Da han var ferdig, stakk vogntoget og sjåføren av. Dette er ifølge bilbergere et klassisk problem.

Utfordringen til bilbergingsfirmaene er at det kan skje det som nå skjedde i Eidfjord, og hvis de venter med å berge til de får penger og garantier for betaling og den type ting, medfører det at vogntogene blir stående lenge, med store trafikale problemer. Spørsmålet mitt er rett og slett: Hva kan og bør myndighetene gjøre for å unngå dette?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:56:42]: Problemstillingen som tas opp nå, har ikke noe med kabotasje i seg selv å gjøre, men det har å gjøre med utenlandske kjøretøy på veiene i Norge. Jeg har vært opptatt av dette lenge, bl.a. da jeg i februar 2015 kjørte øst-vest-traseene våre. Da fikk jeg sitte på med en av bilbergerne som også har vært med på «Vinterveiens helter» på National Geographic. Han tok opp nettopp den problemstillingen at noen ganger berger de biler, men får ikke betalt – ikke nødvendigvis fordi en stakk av fra regningen, men rett og slett fordi en ikke hadde penger og aldri gjorde opp regningen, selv om de ikke prøvde å gjemme seg vekk fysisk. Andre ganger opplevde han at bilene ble stående og eierne ikke ønsket å bli berget, nettopp fordi de ikke ville bruke penger på det. Vi har hatt dette oppe som tema internt hos oss. Det er klart at hvis politiet beordrer fjerning av bil, så har en hjemmel til å kunne gjøre det og kreve betalt. Akkurat det å stikke fra regningen er sånn sett en kriminell handling på linje med ikke å betale for andre tjenester og burde politianmeldes.

Men det å sørge for at en har en god bilbergingstjeneste, er viktig, og hvis vi trenger å endre på de fullmaktene som trengs for å kunne beordre dette til å skje, har vi også en diskusjon på det.

Sverre Myrli (A) [11:57:59]: Kabotasje gjelder ikke bare gods. Det gjelder også persontrafikk og buss. I statsbudsjettet for 2018 har regjeringen foreslått å øke momsen på persontransport med to prosentpoeng. Norske turbilselskaper sier at dette forverrer konkurransesituasjonen deres overfor utenlandske selskaper ytterligere, fordi svært mange av de utenlandske transportørene ikke betaler moms til Norge. Stortinget har tidligere vedtatt at utenlandske transportører skal betale moms for oppdrag som gjøres i Norge, altså at norske og utenlandske transportører skal likestilles når det gjelder å betale moms og øvrige avgifter.

Spørsmålet mitt er: Hvor ligger denne saken nå, og når blir norske og utenlandske transportører likestilt når det gjelder å betale moms på transportoppdrag i Norge?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:59:03]: I dag er regelverket sånn at hvis du omsetter for mindre enn en viss sum – det gjelder for alle bransjer – er du ikke momspliktig. Det kan være tilfelle at noen aktører kommer til Norge på veldig små oppdrag, som gjør at de ikke har den inntjeningen som gjør at de blir momspliktige. Det er også juksmuligheter ved å registrere seg som momspliktig som gjør at det er to sider ved denne saken.

Men problemstillingen her handler om konkurranseevnen for norske transportører både på buss og lastebil. Vi har tatt opp dette mange ganger. Det har vært en kraftig økning i kontrollvirksomheten fra statlige myndigheter. Noe av det første vi gjorde i 2014-budsjettet, var å øke kraftig kontrollvirksomheten til Vegvesenet. Vi ser også at Vegvesenet, skattemyndighetene og Arbeidstilsynet blir stadig flinkere til å gjennomføre den typen fellesarbeid.

Vi kommer i løpet av kort tid til å nedsette en arbeidsgruppe sammen med deler av transportbransjen nettopp for å kunne diskutere både kabotasjespørsmålet og dette ytterligere i formaliserte former. Vi har hatt mange møter allerede, men jeg tenker det er viktig å ha en arbeidsgruppe som har et bedre mandat.

Spørsmål 5

Kirsti Leirtrø (A) [12:00:33]: «Maskinentreprenørene opplever at konkurranseloven § 10 er til hinder for at små entreprenører kan samarbeide om større kontrakter i åpne anbud. Det kan bety at investeringer i veg

og bane ikke gir norske arbeidsplasser og lokal verdiskaping.

Hva mener statsråden hun kan gjøre for å sikre at flere små aktører innen bygg og anlegg kan samarbeide om små og mellomstore kontrakter på veg- og banebygging, og er hun villig til å endre konkurranseloven slik at den ikke kommer i veien for dette målet?»

Statsråd Monica Mæland [12:01:16]: Samarbeid om anbud kan i noen tilfeller være en styrke, både for de enkelte bedriftene og for samfunnet. Særlig gjelder det samarbeid som bidrar til å øke konkurransen, ved at mindre bedrifter kan ta opp kampen om kontrakter som de ellers ikke hadde hatt kapasitet til. Samarbeid om enkeltprosjekter kan derfor være en god og ønsket løsning for små og mellomstore bedrifter, SMB, for at de skal kunne gi tilbud på oppdrag som de ellers er for små til å konkurrere om.

Men konkurranseskadelig og ulovlig samarbeid om anbud vil undergrave hele grunnideen med anbud, fordi slikt konkurransebegrensende samarbeid er forbudt og derfor regnes som økonomisk kriminalitet. Prosjekt-samarbeid er ulovlig hvis bedriftene kunne levert egne konkurrerende tilbud.

Utgangspunktet er at bedriftene selv skal vurdere om samarbeid er lovlig eller ikke. I enkelte tilfeller er dette en vanskelig vurdering, som avhenger både av bedriftenes kapasitet og av hvordan det konkrete tilbudet er utformet. Det kan være krevende, særlig for de små bedriftene. Jeg hadde bl.a. et møte med Maskinentreprenørenes Forbund i forrige uke hvor vi diskuterte dette. Derfor er det viktig at både konkurransemyndigheter og næringsorganisasjoner veileder og informerer bedriftene om hvilke samarbeid som er lovlige, og hvilke som er ulovlige.

Jeg er opptatt av å sikre at bedriftene får så god veiledning som mulig. Derfor er vi i løpende dialog med Konkurransetilsynet, med Difi og med næringslivet selv. Konkurransedirektøren uttalte i forrige uke at tilsynet gjerne møter bransjen for å forklare hvordan de tolker loven, og hva de legger vekt på. De har også hatt flere møter den siste tiden.

Representanten spør om jeg vil endre konkurranseloven for å gjøre det lettere å samarbeide. Jeg tror det betyr at vi risikerer å tillate konkurranseskadelig samarbeid i større grad enn vi gjør i dag. Jeg er ikke tilhenger av å gjøre det lettere for bedrifter å begrense konkurransen, for det vil gi dyrere varer og tjenester for andre bedrifter, det offentlige og forbrukerne.

Offentlige oppdragsgivere kan gjøre det lettere for små og mellomstore bedrifter å delta i anbudskonkurranser uten å samarbeide. Offentlige innkjøpere bør alltid vurdere å dele opp anbudene i flere delkontrakter

hvis det er lønnsomt. Det har jeg sendt brev til alle oppdragsgivere om.

Jeg tror altså ikke at en lovendring vil gjøre konkurransereglene enklere å etterleve, for loven er vanskelig, og den krever vanskelige vurderinger. Endrer man loven, vil det sannsynligvis bare føre til at man må gjøre like vanskelige vurderinger, men etter en litt annen juridisk norm. Det skaper ikke forenkling for bedriftene, og det bidrar heller ikke til mer konkurranse.

Kirsti Leirtrø (A) [12:04:28]: Jeg takker for svaret, og oppfatter at statsråden ikke er villig til å endre loven.

Samarbeid mellom tilbydere er jo ofte hensiktsmessig og nødvendig. Samtidig har Konkurransetilsynet de siste årene, gjennom både retningslinjer og praksis, gitt uttrykk for en lavere terskel for å konstatere overtredelser av konkurransereglene. Er ikke statsråden bekymret over denne utviklingen?

Statsråd Monica Mæland [12:05:03]: Jeg har ikke grunnlag for den påstanden om at Konkurransetilsynet har fått en lavere terskel. Jeg vet det hersker en oppfatning i enkelte næringer av at domstolenes avgjørelser, senest Follo-avgjørelsen i sommer, har bidratt til å gjøre det vanskeligere. Men jeg er usikker på om det faktisk er riktig.

Det vi kan gjøre, er å bidra til veiledning. Veiledning for å hjelpe bedrifter mener jeg er veien å gå, ikke det å endre reglene. For det er ikke sånn at vi ønsker mer samarbeid blant dem som selv vil kunne levere tilbudet. Vi ønsker at de som er for små til å kunne levere tilbudet, skal kunne samarbeide. Og den terskelen endrer man ikke ved å endre loven, men man kan endre den ved å ha nær kontakt med næringen, og så må næringsorganisasjonene også bidra til at vi får dette til, og at ikke minst de små kan greie å håndtere det i den daglige driften.

Kirsti Leirtrø (A) [12:05:59]: Jeg takker igjen for svaret. Statsråden var selv inne på at bl.a. bygg og anlegg preges av stadig større prosjekter som mindre tilbydere har utfordringer med. Kan statsråden gjøre noe, og hva vil statsråden gjøre som et supplement til føringer i konkurranseloven for å sikre at kontraktene ikke blir for store? Eller mener hun at jo større, jo bedre?

Statsråd Monica Mæland [12:06:32]: Jeg mener ikke at større er bedre, og derfor har jeg skrevet til alle som jobber med dette – i fylke, i kommune, i stat – og anmodet dem om å dele opp anbudene hvis det er hensiktsmessig i den enkelte sak. Dette er noe jeg tar opp når jeg møter KS, og vi diskuterer det også med næringslivets organisasjoner, i tillegg til at jeg selvfølgelig har en løpende dialog med Konkurransetilsynet for å se på utviklingen her.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Lars Haltbrekken til helse- og omsorgsministeren, vil verta teke opp av representanten Nisrin El Morabit.

Nisrin El Morabit (SV) [12:07:16]: «Brennpunkt avslørte i mars i fjor kritikkverdige forhold i medikamentproduserende fabrikk. Dårlige arbeidsvilkår, avfallshåndtering som forurensar matjord, og hemmelighold av underleverandører bidrar til utvikling av antibiotikaresistente bakterier. Statsråden lovet å se på muligheten for å stille etiske krav i offentlige innkjøp av medikamenter.

Hvordan følger statsråden opp arbeidet med å hindre antibiotikaresistens fra produksjon av medikamenter som norske sykehus kjøper inn?»

Statsråd Bent Høie [12:07:55]: Representanten tar opp en viktig problemstilling knyttet til negative miljøkonsekvenser ved produksjon av legemidler. Jeg er i likhet med representanten opptatt av disse problemene, bl.a. knyttet til utviklingen av antibiotikaresistente bakterier.

Jeg har derfor fulgt opp problemstillingen gjennom eierstyringen av spesialisthelsetjenesten. Det offentlige må bruke sin innkjøpsmakt til å stille krav til legemiddelindustrien om miljøhensyn i hele leverandørkjeden.

Regjeringen forventer at selskaper med statlig eierskap arbeider systematisk med sitt samfunnsansvar. I denne sammenheng omfatter det også hensynet til klima og miljø. I tråd med regjeringens forventninger arbeider helseforetakene kontinuerlig med ulike tiltak på miljøområdet.

Gjennom spesialisthelsetjenestens tidligere samarbeidsprosjekt Grønt sykehus ble nettopp problemstillingen med legemidlers påvirkning på miljøet trukket fram. I forbindelse med dette prosjektet la en arbeidsgruppe allerede i 2015 fram en rapport med tilrådinger om hvordan helseforetakene kan bidra til å redusere utslipp ved produksjon av legemidler. De pekte på behovet for styrket kompetanse og mer effektiv oppfølging av miljøkrav i leverandørkjeden. Å stille miljøkrav til produksjon av legemidler i anbudssammenheng krever kunnskap om produktene, om produktenes delkomponenter, leverandører, produsenter og markedet generelt – både lokalt og globalt.

Jeg fulgte opp disse problemstillingene i mitt foretaksmøte i januar i år. Her viste jeg til at det i forbindelse med produksjon i farmasøytisk industri skjer lokale utslipp til omgivelsene. Slike utslipp kan inneholde virkestoffer som bidrar til utvikling av antibiotikaresistens. Dette gjelder særlig som kjent i India og Kina. Jeg ba hel-

seregionene om å innhente kunnskap fra det arbeidet som er gjort i Sverige med å utvikle etiske krav til innkjøp av legemidler. Jeg ba videre om at de skal utvikle nasjonale systemer for vurdering og oppfølging av krav til etikk og miljø ved anskaffelser av legemidler. Slike systemer skal sikre at slike krav blir ivaretatt i hele leverandørkjeden. Jeg venter å få rapport fra dette arbeidet i forbindelse med den årlige meldingen for 2017.

Nisrin El Morabit (SV) [12:10:12]: Jeg takker statsråden for svar. I denne uka er det World Antibiotic Awareness Week i regi av Verdens helseorganisasjon. Verdens helseorganisasjon rangerer antibiotikaresistens som en av de største truslene mot global helse, mot matsikkerhet og mot utvikling, og bare i Europa sørger resistens for over 2,5 millioner ekstra liggedøgn i sykehus. Det er grunn til frykt, men vi må også ta et ansvar. Vi behandler folk her i Norge på bekostning av liv i India, som statsråden også var inne på. Derfor lurer jeg på: Hvordan er Norge en pådriver internasjonalt for å ta et ansvar knyttet til etisk og miljøvennlig produksjon av medikamenter?

Statsråd Bent Høie [12:11:00]: Norge er et av pådriverlandene i dette arbeidet. Norge arbeider sammen med elleve land i en gruppe i Verdens helseorganisasjon med helseministre som bl.a. var den gruppen som klarte å løfte antibiotikaresistens opp som et eget tema på høynivåmøtet i FN i 2016. Det er en av de få gangene et eget helsetema har vært tema på høynivåmøtet. Norge er også pådriver i oppfølgingen av det som en ble enige om denne gangen. Ikke minst har vi bidratt internasjonalt gjennom å jobbe ut fra et One Health-perspektiv, der også klima- og miljøministeren er engasjert i dette temaet. Vi har et konkret forskningssamarbeid bl.a. med India knyttet til dette arbeidet.

Nisrin El Morabit (SV) [12:11:58]: Det er fint at statsråden nevner forskning, for de første antibiotikaresistente bakteriene dukket opp veldig raskt etter at man oppdaget penicillin. For 30 år siden var det rundt 16 store legemiddelfirma internasjonalt som produserte og forsket på antibiotika – nå er det 4. En hel industri som har folkets helse i fokus, har trukket seg unna, og som helsepersonell selv ser jeg med frykt på utviklingen.

Dette er en prioritering som egentlig er gårdsdagens, men jeg spør likevel ministeren: Hva gjøres for å sørge for mer forskning på og utvikling av antibiotika framover?

Statsråd Bent Høie [12:12:39]: Vi er nødt til å få forskning og utvikling både på ny antibiotika, på eventuell bruk av utviklet antibiotika som ikke brukes, og

også på bedre diagnostiske verktøy. Norge var denne gangen invitert av Tyskland til å være med på G20-arbeidet, der Tyskland var vertskap. Dette var et sentralt tema der på helseministermøtet, og det er også et tema som Norge jobber med på mange ulike arenaer internasjonalt. Dette er et område der det er markedssvikt, og det er av den enkle grunn at vi ønsker at det utvikles nye antibiotika, men vi ønsker ikke at nye antibiotika tas i bruk, og vi ønsker også at de skal ha en pris som gjør at når det er nødvendig å ta dem i bruk, skal de være tilgjengelige for alle. Det betyr at vi er nødt til å utvikle internasjonale finansieringsmekanismer for å få utviklet nye antibiotika.

Spørsmål 7

Cecilie Myrseth (A) [12:13:54]: «Arbeiderpartiet vil garantere for at fiskeressursene også i fremtiden skal tilhøre folket i fellesskap: Vi vil sikre en fiskereid flåte og at nasjonalitetskravet opprettholdes i samsvar med deltakerlovens bestemmelser. Statsråden har nå valgt å sette deltakerlovens aktivitetskrav til side for Gunnar Klo AS. Dette er en utvikling Arbeiderpartiet ikke ønsker.

Hvilke særlige hensyn ligger til grunn for denne dispensasjonen, og hva gjør denne saken helt unik?»

Statsråd Per Sandberg [12:14:31]: Først vil jeg få takke for spørsmålet, for da får man en anledning til å oppklare. Deltakerloven ligger akkurat like fast i dag som den gjorde for 14 dager siden. Deltakerloven er ikke rørt i det hele tatt i dette tilfellet. Den ligger helt fast, på samme måte som når Arbeiderpartiet selv har gitt dispensasjon fra deltakerloven tidligere. Dette er det Stortinget som lovgiver som har gitt muligheter til. Det er heller ingen tukling med deltakerloven – bare så vi får oppklart det.

Jeg tror vi alle sammen er enige om at en fiskereid flåte er det grunnleggende prinsippet, og det ligger fast i fiskerilovgivningen. Deltakerlovens hovedregel har i nesten uminnelige tider vært at aktive fiskere skal være majoritetseiere i norske fiskefartøy. Dette prinsippet er det som omtales som aktivitetskravet. Og det ligger fast.

Men vi må samtidig ikke glemme at lovgiver, altså Stortinget, har åpnet for unntak fra denne hovedregelen i deltakerloven § 6 tredje ledd første punktum. Jeg siterer derfra:

«Departementet kan i særlig tilfelle, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det, ved enkeltvedtak gjøre unntak (...)».

På samme måte som Arbeiderpartiet har gjort det ved en rekke anledninger, gjøres det også i dette tilfellet.

Det er en klar forutsetning at hver enkelt sak får en konkret vurdering. Det er også gjort i dette tilfellet. Det er ingen tvil om at praksis rundt unntak fra aktivitetskravet har vært streng og fortsatt vil være streng. Derfor sa jeg også i går nei til en søknad om unntak fra deltakerloven.

Det skal utrolig mye til for å få unntak. Tradisjonelt har det vært i havfiskeflåten, men samtidig er det også sånn at lovgiver aldri har begrenset den lovfestede unntaksmuligheten til bestemte fiskefartøygrupper.

Representanten Myrseth er opptatt av nasjonalitetskravet, at det opprettholdes. Da må jeg få lov til å si at det unntaket som jeg har gjort i dette tilfellet, ikke har noen ting med nasjonalitetskrav å gjøre. Dette er ikke noe signal til utenlandske interesser om å kjøpe seg inn i norske kvoter og båter. Ved utenlandske oppkjøp av foredlingsbedrifter som måtte ha eierskap i fiskefartøy, har man ikke noen bakvei inn på noen slags måte. Det framgår tydelig av unntakene at i så fall kan jeg pålegge å selge ned i fiskefartøyet til de 40 pst. som utenlandske selskap har hatt og fortsatt har adgang til når det gjelder fiskefartøy.

Myrseth er opptatt av denne enkeltsaken, Gunnar Klo AS. Jeg har ganske bredt redegjort for hvorfor jeg har gjort dette unntaket. Jeg har lagt vekt på at Gunnar Klo AS er en fiskeribedrift med aktivitet over lang tid og har hatt minoritets-eierskap på 49 pst. i dette fartøyet. Og jeg registrerer at det er tverrpolitisk enighet i kommunen, vedtak, også fra Arbeiderpartiet, om at dette er et fornuftig unntak.

Cecilie Myrseth (A) [12:17:52]: Først vil jeg minne statsråden om at spørretimen er til for at man skal få svar på det man spør om. Jeg kan ikke høre at han har gitt noen særlig begrunnelse for hva som var de særlige hensynene akkurat i denne saken, hva som gjør denne saken helt unik. Nå må jeg få si at det er litt søkt at man gang på gang sammenligner denne saken med den saken som har vært tidligere, om rekefiske. Man burde jo vite som fiskeriminister at det er to ganske ulike saker, denne saken og den saken som var referert til her, men også i media. Men det er altså en reell bekymring der ute, med bakgrunn i den dispensasjonen. Det kan man anerkjenne eller ikke, men det er i hvert fall en reell bekymring som jeg deler. Så spørsmålet blir: Hva skjer om også andre bedrifter i samme situasjon som Gunnar Klo AS nå søker dispensasjon – burde de få det?

Statsråd Per Sandberg [12:18:50]: Jeg har lagt vekt på at fiskeribedriften har hatt aktivitet over lang tid. Jeg har lagt stor vekt på at bedriften over tid indirekte har hatt et betydelig minoritets-eierskap i dette fartøyet – 49 pst. over tolv år. Jeg har lagt stor vekt på at råstofftilførselen fra dette fartøyet har vært veldig viktig for den-

ne bedriften. Kommunestyret i Øksnes har sluttet seg til, også Arbeiderpartiet – har akkurat de samme bekymringene. Det har vært viktig for landbasert virksomhet. Fartøyets leveranser ligger an til å være veldig viktig for fremtiden til denne bedriften. Det er det jeg har lagt vekt på, og det er det som det åpnes for i § 6.

Så skjønner jeg godt at det blir skapt bekymringer der ute. Men da må man se på hvem som skaper bekymringene. Hvis man politisk går ut og sier at dette er tukling med deltakerloven, hvis man politisk går ut og sier at dette åpner opp for utenlandsk eierskap, hvis man politisk går ut og sier at dette er salg av våre felles ressurser, da skjønner jeg at folk blir bekymret. Derfor er jeg glad for å få denne anledningen, for ingen av disse påstandene er riktige.

Cecilie Myrseth (A) [12:20:00]: Jeg bare merker meg nok en gang at det ikke blir svart ordentlig på det som man spør om. Arbeiderpartiet er ikke imot mulighetene som deltakerloven gir til å gi en dispensasjon. Men det er viktig for meg å få svar på hva det er som er særlig i denne saken. Jeg synes ikke man får det fram. Men jeg skal spørre til slutt, og jeg ber statsråden om en avklaring på disse konkrete spørsmålene: Kan statsråden garantere at deltakerloven står fast, at han ikke ønsker å endre den, og vil han hegne om prinsippet om en fiskereid flåte?

Statsråd Per Sandberg [12:20:36]: Jeg tror jeg har svart ganske tydelig på at deltakerloven ligger fast, selv om jeg har gitt et unntak fra deltakerloven i dette tilfellet etter § 6, sånn som Arbeiderpartiet har gjort ikke bare én gang, men flere ganger. Og det er fornuftig noen ganger. Men deltakerloven ligger fast. Prinsippet om at eierskapet i fiskeflåten skal fortsette som før, ligger fast. Så kan jeg selvfølgelig ikke se om det kommer noen flere søkere, men hver enkelt som søker, blir vurdert individuelt. Jeg har hatt én sak til, og der har jeg altså vurdert det dit hen at jeg ikke gir unntak fra § 6. Så hver enkelt sak som måtte komme, som har kommet under alle fiskeriministre, vil bli vurdert individuelt med hensyn til om man kommer inn under unntakene som jeg har vist til i dette tilfellet. Jeg kan gjerne gjenta for tredje gang hva jeg har lagt vekt på for å gi dette unntaket, men det er vel ørene som lytter, som kanskje bør fange opp signalet når jeg nå har svart tre ganger på hvorfor jeg har gitt unntak.

Spørsmål 8

Frå representanten Liv Signe Navarsete til forsvarsministeren:

«Under debatt i NRK 13. oktober i år kritiserte hovudtillitsvald i Hæren, Pål B. Nygaard, regjeringa sin landmaktproposisjon. Nygaard viste til at regjeringa gjer lite anna enn å flytte rundt på soldatar og materiell. Han meiner det korkje vert tilført nye stillingar eller stridsvogner. I debatten uttala forsvarsministeren at Nygaard måtte gå tilbake og lese proposisjonen.

Kan statsråden klargjere om regjeringa i Prop. 2 S (2017-2018) foreslår 200 nye stillingar i Hæren, og kor i proposisjonen dette står?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 9

Frå representanten Carl-Eirik Grimstad til forsvarsministeren:

«Mannskapsmessen ved Fredriksvern i Stavern har stått nedbrent siden et lynnedslag i 2014. Den ble inntil da benyttet av Justissektorens kurs- og øvingsavdeling. Forsvarsbygg er eier av messen og av området for øvrig.

Akter statsråden å skjære igjennom og restaurere bygget for å sikre framtidig bruk til glede for studentene ved Politihøgskolen, UP og kursdeltakere ved Justissektorens kurs- og øvingsavdeling?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 10

Ruth Grung (A) [12:21:58]: «Siden 2013 har Bergen fengsel måttet kutte 3–4 millioner kroner hvert år som følge av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform. Ifølge BT og BA gir det dramatiske konsekvenser, med stenging av avdelinger, og de ansatte opplever at de ikke klarer å levere på det samfunnsoppdraget de har. Samtidig bruker regjeringen betydelige millioner på dyre fengselsplasser i Nederland.

Mener statsråden det er faglig forsvarlig med ytterligere kutt i driften av norske fengsler i 2018?»

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:22:34]: Kriminalomsorgen skal gjennomføre straff på en måte som tar hensyn til formålet med straffen, som motvirker straffbare handlinger, og som er betryggende for samfunnet. Innenfor disse rammene skal de innsatte sikres tilfredsstillende forhold, og det skal prioriteres tiltak som bidrar til bedre rehabilitering og tilbakeføring av de domfelte.

Jeg har forståelse for at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen oppfattes som utfordrende for krimi-

nalomsorgen. Samtidig forventes det at kriminalomsorgen gjennomfører tiltak for å bli mer effektiv. Reformen er ikke noe særegent for kriminalomsorgen, men gjelder alle statlige virksomheter.

Justis- og beredskapsdepartementet følger med på hvordan regjeringens ABE-reform følges opp i kriminalomsorgen. I 2017 gjennomføres det en analyse av driftssituasjonen i kriminalomsorgen, med vekt på konsekvensene av reformen. Rapporten skal foreligge rett etter årsskiftet.

Til tross for kutt i forbindelse med ABE-reformen ser det ut til at det har vært en svært liten endring i antall årsverk i straffegjennomføring per fengselsplass. Det er ikke rapportert om mindre aktivisering i fengsel enn da ABE-reformen ble innført. Kriminalomsorgen jobber målrettet for å nå målet om at en større andel av de innsatte skal kunne gis et aktiviseringstilbud, og det arbeides også med å øke kvaliteten på det tilbudet som gis.

Gjennom fornying av bygningsmassen blir det også bedre tilrettelagt for aktivisering. Leieavtalen med Nederland har bidratt til å redusere soningskøen og til færre brudd på frister for overføring av varetektsinnsatte fra politiarrest til fengsel. Soningskøen er redusert fra i overkant av 1 000 dommer rett før fengselet i Nederland åpnet i september 2015, til 130 dommer per 3. november 2017, altså i realiteten en avvikling av soningskøen.

Avtalen har også gitt rom for å gjennomføre vedlikehold, rehabilitering av eldre, nedslitt bygningsmasse i Norge. Erfaringene med drift av fengselet etter to år er meget god. Kostnaden for drift av en fengselsplass i Nederland er tilnærmet lik kostnaden for drift av tilsvarende plass i Norge. Samtidig som det leies fengselsplasser i Nederland, bygger regjeringen opp fengselskapasiteten i Norge. Nytt fengsel i Agder er planlagt ferdigstilt medio 2020.

Ruth Grung (A) [12:25:38]: Takk for svaret.

Slik vi har sett av svar fra Finansdepartementet, var innsparingen i 2017 på 34 mill. kr, og det er planlagt ytterligere kutt, på 24 mill. kr. I svaret står det også at regjeringens målsetting med disse kuttene og effektivisering er at det skal komme fellesskapet til gode.

Under valgkampen fikk jeg gleden av å delta på et ganske spesielt møte som de innsatte i Bjørgvin fengsel arrangerte. Nå viser det seg at gymsalen har vært sperret og nedstengt over lang tid, de har ikke mulighet til å lage sin egen mat – og dette er like før de er ferdig sonet – for de har ikke råd til noe. Hvordan skal de da være forberedt på den tilværelsen de skal møte i etterkant?

Spørsmålet er: Hvordan er fordelingen av effektiviseringen mellom Kriminalomsorgsdirektoratet og resten av fengselsvesenet, for det går rykter om at antall stillin-

ger og ressurser til Kriminalomsorgsdirektoratet har økt i løpet av denne perioden?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:26:44]: Jeg må komme tilbake til de konkrete tallene for fordelingen mellom Kriminalomsorgsdirektoratet og øvrige deler av kriminalomsorgen. Det jeg i hvert fall kan legge til grunn, er at vi klarer å levere gode soningsforhold, god kvalitet på tilbudet, samtidig som vi etter de kuttene som gjennomføres i ABE-reformen, reduserer utgiftene.

Så ligger det altså mye av verdi i den oppussingen som vi er i stand til å gjøre nå, ved at vi på grunn av fengselsplassene i Nederland kan la være å benytte enkelte avdelinger og bruke tid på å pusse dem opp, samtidig som vi får en mer rasjonell avvikling av fengselskøen.

Det er altså kun fordeler å se med de endringene som er gjort. Vi har avviklet soningskøen, og vi leverer et godt tilbud. Det er situasjonen i dag.

Ruth Grung (A) [12:27:55]: Jeg ser fram til å få et skriftlig svar med hensyn til om antallet stillinger har økt. Og som statsråden var inne på, vil man forlenge avtalen med Nederland, som totalt koster 302 mill. kr i året.

Det er litt spesielt at en regjering velger å outsource straffegjennomføringen til et annet land framfor å utvikle fengselskapasiteten i Norge, for 302 mill. kr er et betydelig beløp. Har man vurdert i en overgangsfase heller å ha en ordning der man soner to på cellen, slik at disse 302 mill. kr i året kunne brukes til å bedre kvaliteten på soningsforholdene i Norge? Det siste spørsmålet er: Hvor mange fengsler med høyt sikkerhetsnivå har justisministeren besøkt i løpet av sin tid som justisminister?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:28:44]: Jeg oppfatter at representanten er opptatt av hvor fengselskapasiteten er. Som jeg har sagt utallige ganger – både her, i det offentlige rom og andre steder – er det et faktum at uten å få etablert disse soningsplassene i Nederland, hadde det ikke vært mulig å gjennomføre den oppussingen som skjer, men det er altså et midlertidig tiltak. Det hadde vært umulig å få avviklet soningskøen uten å ha Nederland tilgjengelig.

Så er det et faktum at det er en midlertidig løsning. Dette skal avvikles når Agder fengsel er ferdig. Da har vi fått på plass ytterligere soningsplasser av høy kvalitet, nye forhold for soning, som vil bidra til at vi også kan få en enda mer rasjonell utnyttelse av fengselsstrukturen i Norge.

Spørsmål 11

Jan Böhler (A) [12:30:14]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«Det norske bidraget, skipet Olympic Commander, spiller en sentral rolle i Frontex' middelhavsoperasjon. Ved sin kombinasjon av mannskaper fra politiet, Sjøforsvaret og sivile er det de som best er i stand til å avsløre menneskesmuglere og skaffe bevis mot dem, samt stoppe narkotikasmugling m.m. Til nå har de pågrepet 247 menneskesmuglere og beslaglagt bl.a. 3,5 tonn marihuana. Det norske bidraget finansieres i stor grad med Frontex-midler, men det går ut 31. desember.

Vil regjeringen gå inn for å forlenge bidraget?»

Jeg vil gjøre oppmerksom på at det skulle ha stått 25 tonn marihuana.

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:31:09]: Norge har bidratt med et fartøy til Frontex' fellesoperasjoner i Middelhavet siden sommeren 2015. Disse operasjonene har som hovedformål å drive grensekontroll, bekjempe menneskesmugling og redde mennesker i havsnød. Spørsmålet om ytterligere videreføring av fartøybidraget er omtalt i regjeringens statsbudsjett for 2018, og der fremgår det at Norge har bidratt med fartøy i Frontex' fellesoperasjoner Triton og Poseidon. Bidraget til redningsoperasjonen Poseidon, med redningsskøyta «Peter Henry von Koss», ble avsluttet i juni 2017, mens bidraget til operasjon Triton videreføres ut 2017, med fartøyet «Olympic Commander».

Regjeringen foreslår at Norges bidrag til Triton ikke videreføres i 2018. Ankomstene over det sentrale Middelhavet har gått ned, noe som har redusert mengden redningsoppdrag som det norske bidraget har vært involvert i. Det har vært politisk prioritert at Norge skal bidra til Frontex' operasjoner i Middelhavet. De norske bidragene har i form og varighet vært unike. Ingen andre land har bidratt med de samme tekniske ressursene over så lang tid og så sammenhengende som Norge. Konseptene er også unike, da det er første gang et medlemsland har leid et fartøy som bidrag til Frontex. Det er også første gang en veldedig organisasjon, Redningsselskapet, har vært involvert i samarbeid med nasjonale myndigheter om bidrag.

Bidragene til Frontex' operasjoner i Middelhavet har medført en kostnad på 182,2 mill. kr etter at refusjonene fra Frontex er medregnet. I tillegg kommer frigjort kapasitet fra politiet til denne tjenesten. Norge har bidratt med 65 årsverk til operasjonene i 2017, der bidraget fra politiet utgjør 30,5 årsverk. Det er nå naturlig at andre land går inn med sine bidrag, etter at Norge har tatt et så stort ansvar over lang tid, på samme vis som man f.eks. har rullert i anti-piratoperasjonene i Adenbukta.

Jeg vil i likhet med representanten Bøhler fremheve verdien av bidraget Norge har gitt til disse operasjonene. Det gjelder ikke minst mannskapene fra politi, forsvar, rederi og redningsselskap som har påtatt seg tjeneste i et krevende oppdrag. Skussmålene vi har fått, har vært gode, og det er betryggende å vite at Norge, når situasjonen krever det, kan bidra på profesjonelt vis. I så måte skylder vi alle som har vært involvert i å bidra, en stor takk.

Jan Bøhler (A) [12:34:12]: Jeg takker for svaret. Det er veldig stor enighet om den rosen justisministeren gir til den innsatsen som er gjort i Middelhavet, og dem som har jobbet der. Så det er jeg 100 pst. enig i.

Det jeg skulle ønske at vi kunne legge større vekt på, er at det oppdraget de har hatt, nå har svingt fra redningsoperasjoner – som statsråden viste til at det har blitt færre av – til at de driver mer grensekontroll. Derfor har innsatsen når det gjelder menneskesmuglere, og innsatsen når det gjelder narkotikasmugling og annen kriminalitet blitt en større del og viktigere i det oppdraget. Der har Norge et genuint konsept ved den blandingen av politi, sjøforsvar og sivile som er i Triton, og det er de som har levert flest bevis til italienske myndigheter når det gjelder å få pådømt menneskesmuglere.

Når det gjelder Norges innsats mot menneskesmugling, som er avgjørende for hvordan det skal gå med immigrasjonen til Europa framover: Vil ikke statsråden legge større vekt på det i vurderingen av vårt bidrag?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:35:24]: Som jeg gjorde rede for i mitt opprinnelige svar, har forutsetningene endret seg, men desto viktigere har altså Norge i et solidarisk perspektiv bidratt og bidratt stort, utover det som kanskje mange kunne forvente av Norge, med den innsatsen vi har vist og gjort på vegne av Frontex i Middelhavet. Da er tiden kommet for at andre tar den stafettpinnen videre. Norge har stilt opp. Vi har gjort vårt. Vi har tatt ansvar. Det må vi også forvente at andre europeiske land gjør. Da er det naturlig at vi nå faser ut oppdraget i Middelhavet, som vi viser til i statsbudsjettet.

Jan Bøhler (A) [12:36:23]: Jeg takker også for tilleggs-svaret og forstår at det ligger en vilje til å bidra bak, selv om man nå vil avslutte.

Det som er spørsmålet, er om noen tar den stafettpinnen videre, for det Norge har stilt opp med, har vært det største skipet nå. Det skipet har, som sagt, hatt en sammensetning når det gjelder kompetanse – politi og sjøforsvar – som gjør at man har bidratt mest til å avsløre menneskesmuglere og hjelpe italienske myndigheter i det arbeidet som også er så viktig for oss her i Norge. For dette avgjør jo hvordan vi skal håndtere immigrasjonen til Europa og grensekontrollen.

Spørsmålet er: Hvis man er opptatt av dette, burde man diskutere med Frontex om det er noen som tar den stafettpinnen videre, og eventuelt om Frontex vil bidra med mer for å opprettholde det norske bidraget enn de har gjort til nå, altså at kostnadene for Norge kan bli redusert. For vi har siden sommeren 2015 bygd opp en stor kompetanse – også hos dem som styrer dette fra Kripos her i Norge – som vi burde tenke på hvordan vi skal videreføre.

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:37:31]: Ja, det er korrekt som representanten Bøhler sier, at vi har bygd opp en god kompetanse. Det har vært dyktige mannskaper som har utført sitt oppdrag i Middelhavet. Men som jeg gjorde rede for, er det naturlig at Norge nå gir den stafettpinnen videre til andre som på vegne av Frontex kan utføre de aksjonene som er nødvendige ut fra interessen om å ivareta disse grensene.

Det er slik at Norge avslutter jo ikke alle bidrag til Frontex. Vi vil bidra på andre måter, og Norge kommer solidarisk til å stille opp også videre på dertil egnet vis og bidra inn i Frontex' operasjoner. Det må Norge fortsette å gjøre. Det er bare ikke naturlig å videreføre det i den formen som vi har hatt det så langt. Men Norge vil stille opp, og vi vil bidra der det er naturlig.

Spørsmål 12

Maria-Karine Aasen-Svensrud (A) [12:38:47]: «I Dagsnytt 18 den 8. november bekreftet justisministeren at generell bevæpning vil innebære et pålegg om å være bevæpnet for politiet. Også i møte med skoler og barnehager. På konkret spørsmål om politiet også skal måtte bære våpen i møte med barnehagebarn dersom politiet bevæpnes, uttalte statsråden at «det tror jeg vi finner gode retningslinjer på».

Hvilke retningslinjer ser statsråden for seg, og finnes det andre tilfeller enn i møte med barnehagebarn hvor justisministeren mener det vil være aktuelt med retningslinjer som gjør at politiet ikke skal bære våpen, ved en generell bevæpning av norsk politi?»

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:39:27]: Jeg oppfatter at representanten Aasen-Svensruds spørsmål gjelder om politiet skal være bevæpnet ved besøk i skoler og barnehager dersom – og jeg understreker dersom – det innføres generell bevæpning. Det er altså et hypotetisk spørsmål, som Stortinget i god tid vil få lov til å ta stilling til.

Men under den midlertidige bevæpningen fra november 2014 til februar 2016 påla Politidirektoratet politidistriktene å vurdere behovet for å bære våpen på grunnlag av risiko- og sårbarhetsanalyser og nevnte spe-

sielt oppdrag som psykiatritransporter, kontakt med pårørende, forebyggende tjeneste og tilstedeværelse på religiøse arenaer. Ved en eventuell bevæpning av politiet i fremtiden vil det bli vurdert om det skal gis nasjonale retningslinjer for når politiet bør unngå å bære våpen. Om politiet i en konkret situasjon skal bære våpen, vil bli avgjort på grunnlag av risiko- og sårbarhetsanalyser.

Jeg understreker igjen at dette altså er en teoretisk problemstilling, som selvfølgelig vil vurderes dersom Stortinget ønsker å innføre generell bevæpning av norsk politi. Det er altså ikke en aktuell problemstilling per i dag. Det kan bli en diskusjon i oppfølgingen av Bevæpningsutvalgets utredning, men det er altså ikke en aktuell problemstilling per nå.

Maria-Karine Aasen-Svensrud (A) [12:41:19]: Forstår jeg justisministeren rett hvis jeg da forstår ham dit hen at han mener at når en generell bevæpning eventuelt pålegges politiet, så mener han at det skal finnes anledninger der politiet ikke trenger å bære våpen? Kan justisministeren utdype i hvilke situasjoner det kan bli aktuelt?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:41:46]: Som jeg viste til i mitt hovedsvar, la man ved den bevæpningen vi hadde fra 2014 til 2016, nettopp til grunn at det var situasjoner, arenaer og plasser hvor politiet ikke bar våpen. Da ble det konkret vist til møter med pårørende, religiøse arenaer osv. Det vil også være naturlig å se på den typen problemstillinger i sammenheng med besøk på en skole eller en barnehage. Men det er naturlig at disse eventuelle retningslinjene må vurderes nasjonalt dersom man innfører generell bevæpning av norsk politi. Det vil være helt naturlig at det gjøres i forbindelse med det. Men jeg vil igjen understreke: Det er en teoretisk problemstilling. Vi er ikke der per nå.

Maria-Karine Aasen-Svensrud (A) [12:42:47]: Mener statsråden da at det ikke er den generelle trusselsituasjonen i landet som skal legge grunnlaget for en generell bevæpning, og at en generell bevæpning kan innføres dersom trusselsituasjonen ikke er så alvorlig at politiet bør bære våpen ved enhver anledning?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:43:16]: Det er Stortinget som vedtar politiloven. Det er Stortinget som legger føringer for hvordan bevæpning av norsk politi skal være i fremtiden. Det vil vi få rikelig med anledning til å diskutere i denne salen. Det vil bli lagt frem eventuelle forslag fra regjeringen i oppfølgingen av nettopp utredningen fra Bevæpningsutvalget. I den sammenheng vil det være helt naturlig at man tar stilling til nettopp den typen problemstillinger som representanten Aasen-Svensrud tar opp. Det vil være svært naturlig

at man gjennom drøftinger i denne salen og i komiteen legger til grunn en forståelse av hvordan et slikt eventuelt regelverk skal utformes. Noe annet ville være helt unaturlig.

Spørsmål 13

Kjersti Toppe (Sp) [12:44:22]: «Ny akuttmedisinfor-skrift set krav om at ambulansar skal vere bemanna med to personar, begge må ha sertifikat for køyretøyet og kompetansebevis som førar av utrykkingskøyretøy. Kravet gjer at lærlingar ikkje lenger kan vere fast bemanning av ambulansar. Fagleg råd for helse- og oppvekstfag har foreslått ein ny utdanningsmodell som ivaretek forskrifta og sikrar at lærlingar kan bemanne ambulansen.

Vil statsråden sørge for at det snarast mogleg vert innført ein slik utdanningsmodell for ambulansarbeidarfaget?»

Statsråd Henrik Asheim [12:45:04]: Kunnskapsdepartementet sendte 5. mai forslag til endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen på høring. Den 5. september ble høringen avsluttet, og jeg tar sikte på å fatte beslutning om endringer i den yrkesfaglige strukturen tidlig i 2018. Etter ønske fra partene i arbeidslivet i Faglig råd for helse- og oppvekstfag ble det besluttet at endringsforslag for ambulansefaget skulle behandles i en egen prosess.

Innholdet i ambulansefaget har i stor grad vært innrettet for å gi elever og lærlinger kompetanse til å kunne hjelpe akutt syke eller skadde pasienter. Ambulansetjenesten vil fortsatt ha en meget sentral rolle i akuttmedisinske behandlingsskjeder. Det er derfor viktig at ambulansefaget fortsatt gir god, grunnleggende akuttmedisinsk kompetanse, og at de operative delene av faget understøtter dette.

Imidlertid er det viktig at innholdet i læreplanen gjennomgås med tanke på at ambulansetjenesten også deltar i pasientforløp hvor pasienten har en tilstand som gjør det mulig å gi tilbud i hjemmet eller i kommunehelsetjenesten i samsvar med bl.a. målene i samhandlingsreformen.

Dette stiller nye og store krav til personellens kompetanse. Med bakgrunn i dette har Faglig råd for helse- og oppvekstfag foreslått en ny opplæringsmodell for ambulansefaget som gir nødvendige rammer for å kunne oppdatere det faglige innholdet i samsvar med fagets behov for faglig utvikling.

Utdanningsdirektoratet vil sende forslag til endringer i opplæringsmodellen for ambulansefaget på høring ganske snart. Det forslaget vil også omfatte spørsmålet om sertifikater for utrykningskjøretøy. På

bakgrunn av høringen vil det bli tatt stilling til innretningen av ny opplæringsmodell for den yrkesfaglige utdanningen i ambulansesfaget.

Kjersti Toppe (Sp) [12:46:51]: Takk for svaret.

Det er stor bekymring i helseføretaka for at dette har tatt så lang tid. Eg har eit brev som er sendt til Utdanningsdirektoratet 18. oktober i år, der helseføretaka uttrykkjer si store bekymring for framtida for fagutdanninga for ambulansesarbeidarfaget. Dei er heilt tydelege på at ein no treng ein permanent modell for dette faget, der ein utvidar utdanningstida til fem år, slik at ein får kompetansebevis for uttrykingskøyretøy og sertifikat som ein del av utdanninga. No forstår eg at dette vil verta sendt ut på høring, men det er interessant å vita om statsråden og regjeringa ser dette behovet og er positive til ein slik modell – og at det vert ein av dei viktige tinga som vert utgreidde.

Statsråd Henrik Asheim [12:47:54]: Dette er et innspill som også får konsekvenser i den forstand at jeg mener at de økonomiske og administrative konsekvensene av å utvide opplæringsstiden for ambulanseutdanningen skal ut på høring. Derfor tror jeg det er veldig dumt om jeg fra Stortingets talerstol nå forhåndskonkluderer på noe av dette. Det er trukket frem absolutt viktige og gode innspill som vi nettopp må behandle på en skikkelig måte. Jeg forstår også representantens utålmodighet i saken. Derfor har vi også varslet at dette skal på høring relativt raskt, jeg har ikke en eksakt dato her nå, men det skal ut på høring, og det vil være god anledning til å uttale seg i den saken.

Kjersti Toppe (Sp) [12:48:34]: Akuttmedisinfor skrifta vart vedteken i 2015, og det var da ein overgangsperiode på tre år, så dette er ikkje ei ny problemstilling. Vi er komne til 2017, endringsforslaget frå Fagleg råd for helse- og oppvekstfag vart overlevert til Utdanningsdirektoratet for eitt og eit halvt år sidan. Helseføretaka er no bekymra for rekrutteringa. Det er veldig alvorleg dersom ein får ein svikt, at lærlingar ikkje lenger kan jobba på ambulansen, og det ikkje finst anna personell for ein avgjerande del av helsetenesta vår. Spørsmålet er: Er det slik at utdanningsstyresmaktene her har vist at dei ikkje prioriterer prehospitale tenester og akuttmedisin på same måten som ein gjer gjennom Nasjonal helse- og sjukehusplan?

Statsråd Henrik Asheim [12:49:41]: Nei, det vil jeg bestemt si at ikke stemmer. Forslaget om nye opplæringsmodeller i ambulansesfaget er ikke bare et forslag om endring av struktur. Forslaget fra Faglig råd for helse- og oppvekstfag går også utover dagens rammer for videregående opplæring og vil, slik forslaget er utfor-

met, kunne innebære en utvidelse av kostnader til opplæring i ambulansesfaget. Forslaget har derfor, mener jeg, krevd ekstra behandling i departementet sammenlignet med de andre forslagene og strukturendringene som har kommet i forbindelse med gjennomgang av tilbudsstrukturen. Det er grunnen til at vi har vært nødt til å jobbe litt ekstra med dette. Men som sagt vil dette komme på høring snarlig, og jeg er helt sikker på at det også vil komme opp i Stortinget.

Spørsmål 14

Martin Henriksen (A) [12:50:36]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Det har over flere år blitt stilt spørsmål ved om NDLA-modellen er den beste for å sikre digitale læremidler i skolen. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vedtok våren 2017 en klar forventning om at kunnskapsministeren skulle adressere problemstillingen i regjeringas IKT-strategi. Det har ikke skjedd.

Vil statsråden nå gå i dialog med KS og fylkeskommunene om hvordan utvikling og innkjøp av digitale læringsressurser og læremidler i grunnopplæringa best kan organiseres?»

Statsråd Henrik Asheim [12:51:13]: NDLA er et fylkeskommunalt samarbeid som kjøper og utvikler digitale læremidler til bruk i norsk videregående skole på oppdrag fra 18 fylkeskommuner. NDLA er fullt ut finansiert av fylkeskommunene, og hver fylkeskommune i samarbeidet bidrar med om lag 20 pst. av de midlene hver fylkeskommune har satt av til læremidler, fra egen rammebevilgning.

Opplæringsloven legger ansvaret for innkjøp av læremidler på skoleeierne. Staten har ikke øremerket midler til læremidler, og det er i dag ingen godkjenning for læremidler. NDLA har videre blitt vurdert av ESA, EFTAs overvåkingsorgan. ESA konkluderte med at NDLA ikke er i strid med statsstøtteregulverket. Med dagens regler er det derfor ingenting jeg som kunnskapsminister kan gjøre direkte med NDLA.

I digitaliseringsstrategien er det et mål at det skal finnes et rikt tilfang av digitale læremidler som kan tilpasses behovene til den enkelte elev. Strategien beskriver både NDLA og ulike måter staten kan finansiere utvikling av digitale læremidler på, slik at denne målsettingen kan nås. Der erkjenner vi at det er et dilemma at offentlige gratislæremidler kan undergrave et kommersielt læremiddelmarked. Samtidig er det slik at kommersielle og offentlig finansierte læremidler også i fremtiden må kunne leve side om side. I tillegg skriver vi i strategien at regjeringen vil bidra til å utvikle et system for å stimulere til god kvalitet på læremidler, herunder

vurdere lov- og regelverk og markedet for digitale læremidler. Dette vil vi naturligvis gjøre i dialog med KS, skoleeierne og øvrige berørte parter og aktører i sektoren.

Det frie læremiddelmarkedet er en forutsetning for innovasjon og mangfold i læremidler. Samtidig mener jeg at staten har en legitim og viktig rolle i å støtte utviklingen av læremidler innenfor fag og områder der det ikke er grunnlag for kommersiell utvikling. Vi kan også bidra til å stimulere til økt kvalitet i læremidlene. Vi har derfor tiltak i strategien for å styrke tilbudssiden, bl.a. gjennom tilskuddsordningen for læremiddelutvikling, og vi har tiltak som skal gi skolene og lærerne bedre verktøy for å velge og etterspørre gode læremidler.

Martin Henriksen (A) [12:53:28]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det er bra at han erkjenner dilemmaet.

Han skyver jo fylkeskommunene foran seg her. Jeg vil bare minne statsråden om at når han gjør det, var det altså han selv som på eget initiativ innkalte til et møte med tre statsråder, politiet og Oslo kommune om en enkelthendelse i Oslo. Så etter hans egen standard burde dette absolutt kvalifisere til at kunnskapsministeren engasjerer seg.

Det har blitt stilt kritiske spørsmål ved NDLA over en lengre periode. Det store spørsmålet nå er ikke hvilke interne endringer NDLA gjør, men hvordan man kan sikre at elever i både videregående og grunnskolen får de best mulige digitale læremidlene og læringsressursene. Det er et ansvar som ikke bare kommunene eller fylkeskommunene har. Det er også et ansvar for Stortinget og for statsråden.

Nå mener enkelte at samme type modell burde innføres for grunnskolen, der markedet er relativt velfungerende. Jeg vil spørre kunnskapsministeren om han mener at den type modell er velegnet og formålstjenlig også i grunnskolen, eller om han mener at arbeidet kan organiseres bedre begge steder.

Statsråd Henrik Asheim [12:54:37]: Jeg skal helt ærlig innrømme at noen av de sakene som har blitt avdekket om måten også NDLA – i alle fall angivelig, gjennom en rapport – har operert, illustrerer for meg noe av problemet med at så mange fylkeskommuner går sammen, som en så stor nærmest monopolist, for å kjøpe inn læremidler. Det kan skape store utfordringer.

Som jeg sa i mitt første innlegg, har ESA prøvd dette i domstolen og slått fast at det er i tråd med konkurransevilkårene. I tillegg er det slik at fylkeskommunene – jeg tror ganske mange av dem styres av Henriksens eget parti – har gått sammen om å kjøpe inn læremidler på denne måten fordi det for dem naturligvis er en effektiv og god måte å kjøpe inn læremidler på. Dermed er det faktisk litt krevende som statsråd å gå inn og enten skulle

nekte fylkeskommunene å gjøre det, eller mene veldig mye om hvordan de velger å kjøpe inn læremidler. Men det jeg er veldig opptatt av, er at hvis fylkene skal fortsette å organisere innkjøp på denne måten, må det skje med åpne konkurranseforhold og med åpenhet rundt kontraktinngåelser.

Martin Henriksen (A) [12:55:41]: Jeg er glad for en del av de tingene kunnskapsministeren nå sier, at han peker på utfordringer. Det er klart at NDLA er et fylkeskommunalt samarbeid, og jeg ber ikke kunnskapsministeren om å gå inn og nekte fylkeskommunene å gjøre noe, men vi ønsker at kunnskapsministeren skal kunne gå i dialog med fylkeskommunene og KS. Vi ønsker at han går i dialog og også lager en strategi, for vi står nå ved et veiskille. I forbindelse med fagfornyelsen vil det bli utarbeidet nye læremidler i alle fag, både digitalt og tradisjonelt. Derfor haster det å få en avklaring av hvordan vi sørger for at det utvikles moderne pedagogiske læremidler i et velfungerende marked, åpent tilgjengelig, sånn at elevene får de beste læremidlene man kan få, og at det er valgfrihet for lærerne. Jeg mener at det er behov for en egen strategi for dette. Digitaliseringsstrategien til regjeringa var lite forpliktende, det fulgte ikke penger med.

Spørsmålet er egentlig: Er kunnskapsministeren åpen for å ta initiativ til en digitaliseringsstrategi for utvikling av læremidler i grunnskolen og videregående? I så fall vil han få Arbeiderpartiets helhjertede støtte til det.

Statsråd Henrik Asheim [12:56:54]: Jeg må begynne med å si at jeg er helt uenig i at denne strategien er lite forpliktende, og jeg har ikke hørt representanten eller andre fra Arbeiderpartiet foreslå å endre på at det er skoleeierne som kjøper inn læremateriellet. Jeg tror faktisk det skaper en sterkere forankring ute i den enkelte kommune – i det enkelte fylke også – på hvilke læremidler som brukes. Da er spørsmålet hvor langt vi skal gå fra nasjonale myndigheter for å ta kontroll over eller overstyre det. Jeg mener allikevel at det finnes ganske mange interessante eksempler, også fra andre land, på måter man har funnet delingsplattformer som gjør at digitale verktøy kan brukes.

Vi kommer til å jobbe kontinuerlig med digitalisering også i skolen. Som representanten helt riktig påpeker, utfordrer også fagfornyelsen mange av disse diskusjonene. Det er vanskelig for meg nå å slå fast akkurat hvordan vi skal gjøre det, men jeg er absolutt interessert i å se på hvordan vi kan skape en sunn konkurranse og et sunt marked, også for dem som ønsker å komme inn og konkurrere, selv om fylkeskommunene i dag kjøper inn sammen.

Spørsmål 15

Nina Sandberg (A) [12:58:02]: Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til statsråden:

«Begrunnet i nedgangen i utenlandsstudenter, og at Høyres satsing på BRICS-landene tilsynelatende ikke har gitt store resultater i antallet innreisende studenter, og at NORPART ikke kommer ordentlig i gang før etter 2018, hva vil regjeringen gjøre for at flere studenter fra utviklingsland skal komme til Norge for å studere?»

Statsråd Henrik Asheim [12:58:33]: Før jeg kommer inn på NORPART-programmet spesielt, vil jeg komme med en faktaopplysning knyttet til antall studenter fra utviklingsland ved norske universiteter og høyskoler. Rapporteringen viser at det i 2015 var 8 350 studenter fra utviklingsland i Norge, mens tallet for 2016 var 9 017 – altså en økning på 8 pst. Tallene for 2017 har jeg naturlig nok ikke klare ennå. Så vet jeg at disse tallene er komplekse, og det kan også skyldes tilflytting til Norge. Men det er viktig å ha dette med som bakgrunnsinformasjon når en skal diskutere antall studenter fra utviklingsland til Norge.

Stortinget vedtok i 2015 å erstatte kvoteordningen for studenter fra utviklingsland, land på Vest-Balkan, i Øst-Europa og i Sentral-Asia med programmer som støtter institusjonelt utdannings samarbeid og studentmobilitet. De nye programmene er utviklet for å bygge tydeligere opp om både utviklingspolitiske og kunnskapspolitiske formål i utdannings samarbeidet med utviklingsland.

Deler av de frigjorte midlene går til tiltak under Panorama-strategien for høyere utdannings- og forsknings samarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika – de såkalte BRIKS-landene pluss Japan. Gjennom programmet UTFORSK og INTPART støttes bl.a. studentmobilitet med disse landene.

Den største delen av de frigjorte midlene fra kvoteordningen går til norsk partnerskapsprogram for globalt akademisk samarbeid, NORPART, som finansierer prosjektsamarbeid og omfattende studentmobilitet med utviklingsland utenfor BRIKS-landene. NORPART støtter forpliktende institusjonelt akademisk samarbeid og gjensidig studentmobilitet mellom høyere utdanningsinstitusjoner i Norge og utviklingsland. I tråd med, den gang, kirke- utdannings- og forskningskomiteens innstilling er studentutveksling gjennom akademisk partnerskap et kjerneelement i programmet med stor vekt på stipendiering av studenter fra utviklingsland i Norge. Studentene vil for en stor del komme fra de samme landene som under kvoteordningen, som Etiopia, Ghana og Zambia.

NORPART legger til rette for at antall studenter som kommer til Norge fra utviklingsland, på sikt skal kunne

ligge på samme nivå som under kvoteordningen, avhengig av størrelsen på fremtidige bevilgninger. Imidlertid vil hvert enkelt opphold normalt være av kortere varighet.

Representanten Sandberg viser til at programmet «ikke kommer ordentlig i gang før etter 2018». Etter to utlysingsrunder i 2016 er det imidlertid allerede fordelt ca. 98 mill. kr til langsiktige samarbeidsprosjekter mellom institusjoner i Norge og i utviklingsland og videre ca. 2,5 mill. kr i prosjektutviklingsmidler, altså i sum over 100 mill. kr. Det tar riktignok tid før midlene får full virkning, og det er først nå i høst at det for alvor har begynt å komme studenter til Norge som resultat av prosjektene som fikk midler for over et år siden.

Nina Sandberg (A) [13:01:35]: Takk for svaret.

Jeg baserer meg på statistikk, som viser nedgang, og også på konkrete henvendelser fra læresteder, som sier det samme. Dette kvoteprogrammet hadde to viktige tilleggsfunksjoner. Det var en måte å drive bistand på. En klar majoritet av plassene gikk til det globale sør, og det ga ubemidlede studenter en mulighet for å komme hit for å studere. Flertallet returnerte etter et studium og bidro til kompetansebygging i hjemlandet. For det andre var det en måte å få norske institusjoner til å lære på, læresteder som f.eks. Høgskolen i Oslo og Akershus, som ikke lenger har noen afrikanske studenter på sine maste-re, f.eks. denne som handler om flerkulturell og internasjonal utdanning. Vi mister verdifull kompetanse og perspektiver når disse studentene forsvinner som følge av at kvoteordningen blir lagt ned. Så oppfølgingsspørsmålet mitt blir: På hvilken måte vil regjeringens strategier for studentutveksling ivareta disse viktige hensynene?

Statsråd Henrik Asheim [13:02:43]: I kvalitetsmeldingen, altså Meld. St. 16 for 2016–2017, Kultur for kvalitet i høyere utdanning, redegjorde vi også for at noe av problemet med kvotesystemet nettopp var at ikke så mange reiste tilbake og tok med seg kompetanse til hjemlandet. Det er noe vi ønsker å få til bedre.

Det andre er at grunnen til at tempoet går noe sakte, er naturligvis at de som har vært involvert i dette kvotesystemet, skal få fullføre utdanningen sin før dette sakte, men sikkert fases over til en ny måte å ordne det på. Derfor vil det ta litt tid, men man ser altså at utviklingen går bra.

Det tredje er at jeg tror veldig på at et samarbeid som i tettere grad knytter institusjonene sammen, vil forankre dette bedre ute på det enkelte lærested. Det igjen vil både føre til en bedre utdanning, kanskje en bedre utveksling, og sørge for at flere av de studentene som vi ønsker å tiltrekke oss fra nettopp disse landene og gi en god kompetanse og utdanning, faktisk får det gjennom en bedre kvalitet enn det som det gamle kvotesystemet hadde.

Nina Sandberg (A) [13:03:40]: Det har vært litt uklart for Stortinget hva regjeringen får ut av denne Panorama-satsingen. Selv om statsråden nå måtte holde fast på at den fungerer, til tross for at studenttallet går ned både blant dem som reiser ut, og dem som kommer tilbake fra BRIKS-landene, viser jo nedgangen at det har vært viktig å spørre hvorfor regjeringen spiser satsingen på noen få land. Men når halve reduksjonen i antall utenlandsstudenter skyldes at det kommer færre fra Afrika, er mitt siste spørsmål om dette er en villet politikk fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen. I så fall fungerer ordningen bra. Men vi i Arbeiderpartiet ønsker ikke dette. Jeg vil be statsråden være tydelig i sitt svar: Hva gjør regjeringen for at det skal bli flere og ikke færre studenter fra det globale sør?

Statsråd Henrik Asheim [13:04:28]: Jeg kan for det første slå klart fast at det er en ønsket utvikling at vi skal tiltrekke oss også flere studenter fra disse landene. Når vi gikk bort fra kvoteordningen, var det nettopp fordi vi så at den ikke hadde den funksjonen som jeg tror representanten Sandberg og jeg ønsker, nemlig at disse skal komme til Norge, få en god utdanning og ta med seg

verdier, verdiskaping og kunnskap tilbake til hjemlandet sitt.

Så er det sånn at prosjektutdelingen i 2016 viste stort engasjement fra sektoren og svært mange gode prosjektsøknader, og vi ser at aktiviteten under de prosjektene som er tildelt støtte, er stor, og vi forventer at det vil gi økning i antall studenter fra utviklingsland til Norge. Dette er noe vi kommer til å følge ganske nøye også fremover.

Men det er altså slik at formålet med denne endringen, som fikk bred tilslutning også i denne sal, er nettopp å sørge for et bedre system enn det som kvoteordningen opprinnelig var.

Presidenten: Då er dagens ordinære spørjetime slutt.

Sak nr. 3 [13:05:25]

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat. Dermed er kartet for i dag ferdigbehandla.

Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 13.06.
